

Ponovno prosimo vse naročnike in čitatelje, da nam oprostijo tiskovne napake, ki so neizbežne. Povedali smo že večkrat, da so stavci fliške narodnosti, ki zgradbe slovensčine, kakor tudi našega črkovanja ne razumejo. Ker imamo pogodbo le za trikratno, korekturo, so napake, ki se vrinejo po zadnji popravki izven naše kontrole. Zanje — vrinjene novice — ki na domeste že postavljeno besedilo pa sploh ni mogoče pregledati. Prosimo Vas zato, da vse to blagohotno upoštevate! Urednik.

TITO AND TIME

Josip Broz Tito, 73, dictator of Yugoslavia, is building a retirement home north of Zagreb, but he's not letting his people know about it. Any talk of his retirement would inevitably result in national quarrels between Serbs and Croats, Slovenes and Macedonians over political leadership. The truth, however, is that Tito is ailing. For public appearances he wears a man's corset, has his face rouged, tries to present the appearance of a tireless, unflagging president. A few months ago he came down with the flu, took a long time to recover before he resumed his duties in his Belgrade residence, once the home of former Prince Regent Karageorgewitsch. Obstinate, opposed to the advice of his closest friends, Tito faces mounting problems, most serious of which is the galloping inflation sweeping his country. Since 1964 the purchasing power of the dinar has dropped 70 per cent. Unemployment is widespread. Thousands of workers have been granted exit visas to other European countries. Newest joke whispered in Belgrade: Tito will be granted the Nobel Prize in chemistry this year because he's succeeded in transforming the dinar into mud. (Miami Herald, March 20, 1966)

ODPRTE KARTE

Zakonodajci Nove Skotske so postavili rekord na severno-amerškem kontinentu. Bili so prvi, ki so pred kratkim uzakonili dolžnost vseh, ki prodajajo na kredit ali posojajo denar, da morajo označiti ceno kredita v letni obrestni meri in tudi v dolarjih ter centih. Podobna zakonodaja je že leta pred federalnimi parlamentarci tako v Ottawi kot v Washingtonu, toda predstavniki finančnih družb in trgovcev, ki prodajajo na nizke obroke, pa nikdar ne povedo, kaj bodo ti obroki končno plačali kupljeno stvar, so doslej prepričani, da bi podobni zakonski predlogi res postali zakoni. Kljub prizadevanju istih sil je vlada v Novi Skotski, ki se je lahko opirala ne samo na politično moč svojih poslancev, ampak tudi ostalih državljanov, zakone odobrila. Za zakone so se posebno zavzemali člani kreditnih zvez in društva potrošnikov.

ŠOLE NISO ENAKO DOSTOPNE ZA VSE

Kljub naglašanju enakosti v sodobni družbi kažejo statistični podatki, da nimajo vsi otroci v Kanadi enakih možnosti za višje šolanje. 22.1% družin, ki imajo manj kot \$3.000 letnih dohodkov, imajo samo 9% visokošolskih študentov; 32% družin z letnim dohodkom med \$2.000 in \$5.000, ima 19% študentov; 32.4% družin z dohodki med \$5.000 in \$8.000 na leto, ima na vseučiliščih in kolegijih 30% vseh študentov. Na drugi strani pa je 7.4% družin z letnimi dohodki med \$8.000 in \$10.000 zastopanih z 12% študentov in 6.1% družin z dohodki nad \$10.000 ima na univerzi kar 25% vseh študentov.

PREVIRANJA V MARKSIZMU

Nekateri se danes zamerijo pokojnemu papežu Janezu XXIII, da je vključil v svojo okrožnico Mir na zemlji tudi naslednji odstavek: Prav tako ne smemo enačiti napačnih filozofskih nazorov o naravi, izviri in namenu sveta in človeka z zgodovinskimi gibanji, ustanovljenimi z gospodarskim, socialnim, kulturnim ali političnim namenom, niti tedaj ne, če ta gibanja izvirajo in se še zmeraj navdihujejo iz teh teorij; res se formula nauka, ko je enkrat natančno določena, ne spreminja več, gibanja pa žive v spremenljivih konkretnih razmerah, ki nujno globoko vplivajo na razvoj nauka. Kolikor se ta gibanja skladajo z načeli zdrave pameti in se ujemajo z upravičenimi zahtevami človeške osebe, kdo bi ne hotel v tem spoznati pozitivnih prvin vrednih odobravanja? (158).

Ze po drugi svetovni vojni je slika preživele. Skušali so se jih otresti in so to večkrat opravili kar uradno na raznih svojih kon-

SPOZNANJA OB DUHOVNI, MORALNI, DRUŽBENI IN GOSPODARSKI STISKI V DOMOVINI

"Neposreden povod tem zapiskom je pristna in globoka moralna prizadetost zaradi pojave, ki je v tako nepomirljivem nasprotju s političnimi prizadevanji in naporu za graditev socialistične družbe in humanih družbenih odnosov, da se nam zdi včasih skoraj neresničnem. Mislim na odhajanje naših ljudi na delo v tu- na Avstrija, Svica ali Švedska, temveč zlasti tudi Zvezna republika. Nemčija, raste znmirjenost do boleče grozljivosti.

O družbeno ekonomskih vzrokih in vidikih tega pojave je bilo že mnogo govora v razpravah in stališčih, izjavah in pojasnilih raznih političnih in državnih organov. Tudi dnevni tisk vedno bolj pogosto obravnava ta problem, išče zanj vzroke in opozarja na posledice. Toda najbolj resne in odgovorne politične, družbene in ekonomske razlage, ki so same posebi sicer lahko razumljive (med takšne pa seveda ni bogoše šteti tistih, ki skušajo "prednosti" dela v tujini utemeljevati z ugotovitvijo, da prideka po tej poti v našo državo znaten del deviznih sredstev) ostajajo zaradi moralnih razsežnosti problema vendarle nezadovoljive in nezadostne. Politikalni jezik ni sposoben, da bi dal pomirljiv odgovor na nadvse težko vprašanje: kaj se je vendar premaknilo v zavesti in morali ljudi, ki so se odločili, da zapuste domovino in gredo prodajat svojo delovno silo, svoje znanje in svoje izkušnje v tujino.

Kdo bi bil pred dvajsetimi, tridesetimi leti, ko se je to delavstvo in razumstvo v revolucionarnim pogumom in odločnosti ter s skrajnim tveganjem spustilo v boj s predstavniki socialnega in nacionalnega izkoriščanja, s tujim kapitalom in njihovimi domaćimi zavezniki, utegnili pomisliti, da bo dobri dve desetletji po zmagoviti revoluciji za katerega- kolik zavednega slovenskega delavca in katerega- kolik razumnika vabljivejša življenje in delo v daljni Švedski ali celo v Nemčiji kot pa v lastni deželi.

Vse to povzroča moralno ozračje, ki rojeva krize medsebojnih odnosov in dvome, da hoče naša družba realizirati v dejanjih to, kar napoveduje v besedah. Takšno ozračje povzroča razočaranje in skepsa pri mladih ljudeh, ki jim je socializem moralno politični ideal, pa se jim zdi, da se ta ideal boruazira, ker prevzema že odpravljene moralne standarde in vspostavlja zopet vrednote, s katerimi naj bi dokončno in nepreklicno opravila že revolucija. Stiske in razočaranja pa povzročata tudi pri mnogih, ki morajo ugotavljati, da je današnja stvarnost v nasprotju z njihovo vizijo socialistične družbe. Neredko se to razočaranje stopnjuje pri marksizmu do grenkega in uradnega vprašanja: Ali je bilo vredno zato živeti.

Kajti vsak človek ima eno samo življenje. Nič ga ne more prisiliti,

da to svoje edino življenje žrtvuje idealom, ki se mu pokažejo kot neuresničljivi.

Odlomki iz članka Vlada Vodopivca: Trideset let pozneje, Sodobnost 1966-3

"... Nihče, ki je v osvobodilni vojni razmišljal o bodočem duhovnem in moralnem položaju človeka, pa tudi ni vedel, da se bo kaj kmalu po zmagovitem koncu vojne pritihtopil v družbo in v njene ustanove-barbar, ki bo v razmeroma kratkem času na ves glas uveljavil anarhične predpise tržišča in moralne dvomljive zakona osebne materialne potrošnje. To pa v imenu enega samega načela: istisniti duhovno kulturo iz družbe. Kajti moderni barbar je vedel, da je duhovno nerazvit in moralno top človek idealno sredstvo vladanja in upravljanja.

Kdor danes s kritičnim očesom pregleduje javne in zasebne zadeve našega družbenega in nacionalnega dogajanja in pa delovnega vsesplošnega mehanizma, bo v njegovih celicah zlahka odkril in spoznal novodobnega barbara. Barbarizacijo naše družbe povzročajo trije, v socialnem, dohuvnem in moralnem pogledu docela izoblikovani in organično trdno sklenjeni sloji in sicer: prvi, lumpenproletariat, drugi, neizobraženi in nevedni uradniki in tretji, tako imenovani srednji potrošniki."

Odlomek iz knjige Bojana Stihu: Slovenske situacije 1941-1965.

"Pogosto si počemo priznati, da nas gane življenje samo. Naši možgani se največkrat kažejo kot neobčutljivi za preproste človeške zgodbe, hočejo jim uiti v svet, ki manj prizdeva. A s takšnim urejanjem bolj in manj ganljivih človeških usod ne pridemo daleč-znašli se bomo pred kartoteko, ki nam bo velevala, ob kateri stopnji ganljivosti se moramo zganiti. Življenje samo-to je prepričanje, rajanje, krič, smeh, boj in smrtna groza. Iz tega sveta uhajamo v svet dolgočasje in nerove, v svet notranjega nemira, naveličanosti, spoznanja nesmisla in izkrivljanja vrednot. Neredko priznavamo, da svet s svojim korakom v mehanični vek postaja vsebolj tuj. Takrat tudi govorimo o "zlati dobi" in si želimo prvobitne enotnosti. Danes živimo v odtujenem svetu, polnem nebitnih bistev, v svetu, ki prizdeva drugače, če ne prizdeva (kot smo rekli malo prej) manj. In pisatelji pišejo v današnji dan o današnjem svetu. Pravimo-danes. Ali danes sploh lahko občutimo svet, ki prizdeva prvobitno, ko naša današnja izkušnja prizdeva "drugače"? Ali nasprotje med prvobitnim in "drugačnim" svetom obstaja? Ali smo ohranili možnost v odtujenem svetu čustvovati prvobitno? Gre nam torej za svet čistih, iskrenih, spontaniz vibzgov nasproti svetu, ki je "drugačen", odtujen, današnji. Gre tudi za pisateljsko realizacijo, za pisateljev svet. Tu ne moremo napra-

deli, da so se razne dogme marksi- zma, ki ga hoče tolmачiti v luči takratnih zgodovinskih razmer, ne pa kot nadčasovnega in izven- prostornega vida.

Ena takih dogem je marksistič- na teza o diktaturi proletariata. Tej so se pred kratkim uradno odpovedali švedski komunisti. Možganski trust finske komunis- tične stranke je pripravil za kon- gres zahtevo, da stranka črta iz svojega program pojme "sila" ter "diktatura proletariata".

Urednik komunističnega glasi- la Avstrije (Weg und Ziel) Franz Marek je ugotovil, da je marksi- slaviji in ostalih sovjetskih sate- litih. Ta kritika se ne omejuje na

Stalina, marveč gre celo nazaj do Marxa, ki ga hoče tolmачiti v luči takratnih zgodovinskih razmer, ne pa kot nadčasovnega in izven- prostornega vida.

Ena takih dogem je marksistič- na teza o diktaturi proletariata. Tej so se pred kratkim uradno odpovedali švedski komunisti. Možganski trust finske komunis- tične stranke je pripravil za kon- gres zahtevo, da stranka črta iz svojega program pojme "sila" ter "diktatura proletariata".

Urednik komunističnega glasi- la Avstrije (Weg und Ziel) Franz Marek je ugotovil, da je marksi- slaviji in ostalih sovjetskih sate- litih. Ta kritika se ne omejuje na

Stalina, marveč gre celo nazaj do Marxa, ki ga hoče tolmачiti v luči takratnih zgodovinskih razmer, ne pa kot nadčasovnega in izven- prostornega vida.

Ena takih dogem je marksistič- na teza o diktaturi proletariata. Tej so se pred kratkim uradno odpovedali švedski komunisti. Možganski trust finske komunis- tične stranke je pripravil za kon- gres zahtevo, da stranka črta iz svojega program pojme "sila" ter "diktatura proletariata".

Urednik komunističnega glasi- la Avstrije (Weg und Ziel) Franz Marek je ugotovil, da je marksi- slaviji in ostalih sovjetskih sate- litih. Ta kritika se ne omejuje na

USPEHI VTIKANSKEGA CERKVENEGA ZBORA

Naslednik Romana Guardinija na univerzi v Tuskingenu dr. Hans Kueng je označil kot uspeh cerkvenega zbora naslednjih 5 točk:

1. Obnova zanimanja ter vrednotenja sv. pisma v bogoslužju in teologiji;
2. večja udeležba vernikov v liturgiji;
3. mnogo boljše razumevanje vloge in poklica laikov;
4. prilagoditev Cerkve potrebam raznih narodov in ras;
5. opredelitev duhovništva kot službe ter Cerkve kot občestva božjega ljudstva.

NOVOST V LETALSKEM PROMETU

Prometne razmere v mestih se tako hitro slabšajo, da potrebujejo ljudje knogokrat več časa za potovanje iz mesta na letališče ali obratno kot pa za stotine milj do drugih mest. Panameriška letalska družba je zato uvedla malo pred božičem v New Yorku novost, da prevaža potnike iz sredine mesta na letališče s helikopterji. Helikopter pristaja in odletuje na strehi njihove zgradbe, ki ima 59 nadstropij. Vožnja s taksijem na Kennedyjevo letališče traja eno uro, s helikopterjem pa 7 minut. Potniki plačajo za eno smer \$7 ali \$10 za obe smeri, toda poleg hitrosti uživajo tudi edinstveni razgled na New York, ko se vozijo med in nad nebotičniki. Helikopter vozi od 8.30 zjutraj do 10 zvečer.

G. George Ben M.P.P. Za 10. letnico njegovega političnega delovanja, somu (priatelj) pripravil v začetku maja poseben banket v Toronto.

Bettina Aptheker, voditeljica Gibanja za svobodo govora, ki je povzročilo mnogo nemirov na univerzi države California v Berkeleyu, je pred kratkim izjavila v pismu uredniku študentskega lista "The Daily Californian": "Bila sem že vrsto let, sem in nameravam ostati član Komunistične partije Zdrženih Držav". Njen oče je Herbert Aptheker, ravnatelj Ameriškega inštituta za študij marksizma v New Yorku.

9. januarja je umrl v Švici v visoki starosti svetovno znani pedagog, sociolog in pobornik

ma vsaj na Zapadu v svoj program "demokratske reforme". Zatrjuje tudi, da priznava komunizem pravo vrednost demokratske politične ureditve.

Nz Jugoslavije navaja Kuenzli več citatov iz revije "Praksa", ki jo izdajajo v Zagrebu marksistični filozofi. Gajo Petrovič označi npr. diktaturo proletariata za zelo nevarno teorijo in je mnenja, da je Marks ne bi nikdar formuliral, če bi slutil, da bo služila kot pretveza za terorizem, nasilje in nečloveštvo.

Italijanski komunisti postavljajo tezo, da ni naloga komunistične stranke pripravljati revolucijo, marveč dosegati spremem-

Na letošnjem plesu "By-Line Ball-a" torontskega tiskovnega kluba za moške so se letos potegovali za naslov miss-tiska tudi novo kanadčanke, pet udeleženk je na sliki. Izvoljena je bila kandidatinja japonskega lista, drugo mesto je zasedla kandidatinja ukrajinskega lista, tretje mesto pa je dobila kandidatinja "Toronto Daily Star-a".

miru Friedrich Wilhelm Foerster. Rodil se je 1. 1869 v Berlinu. Bil je vseučiliški profesor v Zuerichu in Muenchenu. Zaradi svojega odločnega stališča proti nemškemu militarizmu je moral zapustiti 1. 1920 Nemčijo in je prebil pravzaprav večji del svojega življenja v izgnanstvu (v Švici, Avstriji, Franciji in ZDA). L. 1963 se je s denarno pomočjo prijateljev vrnil v svojo drugo domovino Svico. Ko je obhajal 90 letnico, so mu čestitali med drugimi tudi Pij XII, Albert Einstein in drugi odličniki. Vseučilišče v Muenchenu mu je izdalo posebno izjavo, ki povdarja med drugim: "Pred skoraj dvema stoletjema določa sile postali član naše fakultete v času, ki v mnogočem še ni bil zrel na misli, ki ste jih zastopali takrat in pozneje. Nemirna desetletja, ki so med tem prešla, so temeljito razvednotila idejo države-sile. Če je danes v ospredju političnih prizadevanj vprašanje zagotovitve miru, ni to v najmanjši meri posledica življenjskega dela oseb Vašega kova". Foerster je bil mnogokrat navajen med Slovenci tako kot pedagog kot tudi sociolog.

Ušeničnik je vključil v svojo Sociologijo doberšen del njegovega dela "Christentum und Klassenkampf" (Krščanstvo in razredni boj, Zuerich, 1908) v poglavju Nравna reforma (Sociologija, str. 528-536). Josef M. Georgen ga označi v spominskem članku v reviji Die Furche (4-1966, str. 9) za predhodnika Janzena XXIII in njegove okrožnice Mir na zemlji.

be v družbeni strukturi z organizacijskimi reformami v okviru kapitalistične družbe. Zahtevajo tudi ločitev med komunistično stranko in strokovnimi organizacijami. V komunistični stranki zahtevajo odpravo monolitčne strukture in zagovarjajo dopustnost razlike v mišljenju, ki edina more zagotoviti ustvarjalnost in učinkovito demokratsko življenje.

Svetozar Stojanovič zahteva, da je treba popraviti Marksovo definicijo demokracije. Marks jo je definiral kot državno obliko, Stojanovič pa jo hoče razumeti kot družbeno obliko samouprave. Prehod v socializem se mora izvršiti preko večstrankarskega sistema. Danko Grlič dokazuje, da ni dopustno sprejeti za dogmo vsega, kar so napisali Marks, Engels in Lenin, ker si v mnogem nasprotujejo. Zlasti zavrača kot zastarelo teorijo o obubo-

Češki filozof Karel Kosik ugotavlja, da je marksizem doslej pozabil na človeka. Zdenek Mlynar pa se zavzema za zaščito osebe pred državo, tudi komunistično. Tudi komunistična država potrebuje jasno določene pravne meje, ki bodo zagotovile svobodo poedince.

Ta notranji razvoj v marksizmu, ki se pojavlja vedno bolj očitno, bo prej ali slej prešel od besed tudi do dejanj.

Zdrava pamet nam veleva, da take razvoje v komunizmu pazno zasledujemo, da ne bomo lepega dne razočarani, da sobodni komunizem ni več tak, kakršnega smo poznali pred desetletji.

DVAJSETLETICA KULTURNOPOLITIČNEGA TEDNIKA "DIE FURCHE"

Avstrijski kulturno-politični tednik "Die Furche", ki je ponovno pisal o Slovencih na Koroškem, je slavil decembra svojo dvajsetletnico. Obsežna slavnostna številka je objavila v enem odseku nekaj reprezentančnih člankov iz te dobe, v drugem odseku pod naslovom "Spruch und Widerspruch" (Beseda da besedo) pa mnenja najrazličnejših skupin (verskih, političnih, gospodarskih). Slovence na Koroškem zastopa sestavek dr. Valentina Inzka, predsednika Sveta koroških Slovencev, pod naslovom "In weltweiter Mission". Dr. Inzko vidi poslanstvo lista predvsem v grajenju mostov med zapadnim in vzhodnim krščanstvom.

Komunistična vlada CSR je izpustila iz ječ pred božičem nekaj duhovnikov, toda jim ni dovolila, da bi se vrnil v dušno pastirstvo.

Inter-American Development Bank je odobrila posojilo v znesku \$1,500,000 zasebni ustanovi Instituto de Promocion Agraria, ki so jo ustanovili 1. 1963 katoličani v državi Chile. Namen ustanove je, da razdeljuje ter prodaja zemljo, ki je bila last cerkvenih ustanov, po načelih agrarne reforme predvsem revnim družinam v Chileju.

Iju. Enako razglašajo za iluzorično komunistično brezrazredno družbo.

Adam Schaff iz Vzhodne Nemčije zatrjuje, da je vsako ustvarjanje brez svobode nemogoče in poziva politike, naj se zavedajo, da bo marksizem doslej diskusije in raziskovanja okostnel. Če je diktatura proletariata že potrebna, potem je treba nje no trajanje kar se da skrajšati.

Ta notranji razvoj v marksizmu, ki se pojavlja vedno bolj očitno, bo prej ali slej prešel od besed tudi do dejanj.

Zdrava pamet nam veleva, da take razvoje v komunizmu pazno zasledujemo, da ne bomo lepega dne razočarani, da sobodni komunizem ni več tak, kakršnega smo poznali pred desetletji.

Novice IZ SLOVENIJE

Umrli je pisatelj Jalen.

V Ljubnem na Gorenjskem, kjer je bil zadnja leta župnik, je 12. aprila umrl slovenski pisatelj in dramatik Janez Jalen, ki je napisal številne ljudske povesti (Ovčar Marko, Cvečkova Gilka, Trop brez zvoncev, Bobri) in trilogijo ljudskih iger: Dom, Srenja in Bratje.

Slovenščina in "tehnične težave".

Vse je kazalo, da bo Beograd z izgovorom na "tehnične težave" pri tiskanju novih bankovcev izpustil napise v slovenščini in makedonščini, kot se je to zgodilo pri natisu leta 1963.

Vendar sta se v zvezni skupščini oglasila poslanca Janez Zemljarič in Jože Vilfan in povprašala o napisih na novih bankovcih. Pod težo sklicevanje na ustavne določbe je Guverner Narodne banke Miljanič obljubil, da bodo ustavne predpise upoštevali pri tiskanju novih bankovcev navkljub "tehničnim težavam".

Le kakšna država bi naj to bila, kjer se morejo kršiti ustavno zagotovljene pravice s sklicevanjem na "tehnične težave"? Podoba je, da pomenijo Beogradu "tehnične" in še "denarne" težave več kot pa ustavne določbe in da ga na tem mestu čevlji zelo žuli. Vse to kaže tudi na močno pomanjkanje duha bratstva v Beogradu. Spričo resničnih težavav bi jim ne smelo priti niti na misel kršiti pravice slovenščine in makedonščine.

Tovarna na dražbi.

Podjetje "Kov" na Vranskem je v stečaju (konkurzu). Tako je prišlo na dražbo. Obstajalo je od leta 1947. V svojih kleparskih in ključavničarskih obratih na Vranskem in v Zabukovici je zaposljevalo do tristo ljudi. Izdevali so ciklone, ventilatorje, cevne naprave za termo ogrevanje ali čiščenje zraka, dele konstrukcij za tovorne ladje in druge izdelke.

Obrtniške olajšave.

Splošni zakon o obrtnih delavnicah je zastarel. Zato so pripravili nov osnutek, ki predvideva nekatere novosti, ki bodo olajšale poslovanje na tem področju. Osnutek spreminja določanje določbo, da osebe v delavnem razmerju, osebni upokojenci, vojni in delovni invalidi, gospodinje in druge osebe, ki niso v delovnem razmerju, lahko opravljajo storitve samo privatnikom. Po novem bodo lahko opravljali storitve tudi za delovne organizacije in druge pravne osebe. Razen tega bo po novem od oseb, ki bi se ukvarjale z obrtništvom kot postransko dejavnostjo, terjali kot dokaz za sposobnost, samo potrdilo delovne organizacije, da vsaj tri leta delajo na kvalificiranih mestih gotove stroke.

Uvoz vina.

V krajih, kjer domača vina ne prestopajo neupravičeno dražijo, bodo oblasti dale na trg tuja vina za nižje cene. Uvozili bodo kakih tisoč vagonov alžirskega in tuniškega vina.

Zakonski predlog za zaščito slovenske manjšine v Italiji.

Furlanska deželna vlada in furlanska deželna zbornica sta na pobudo slovenskega deželnega poslanca dr. Jožeta Škerka odobrile nov zakonski predlog za zaščito narodnih manjšin s kazenskimi določbami. Po novem zakonu naj bi bilo kaznivo sramotjenje Slovencev, kot narodne manjšine v Italiji. Seveda bo dobil predlog zakonsko moč šele takrat, ko ga bo sprejel rimski parlament.

O Prešernovem muzeju v Kranju.

V starem delu Kranja stoji hiša, v kateri je živel, delal in umrl pesnik dr. France Prešern. V tej hiši je že dve leti njegov spominski muzej, ki ga je uredil kustos Crtomir Zorec. V vitrinah hranijo več kot tisoč dokumentov o njegovem življenju in delu. Tamkaj so razstavljene vse izvirne izdaje Poezije in bogat izbor iz prešernoslovja. Muzej pogreša nekaj izvirnih dokopisov in drugih dokumentov, ki so v zasebni lasti. Skrbno je opremljena pesnikova spalnica in bivalna soba. V njej je vse tako, kot je bilo na dan pesnikove smrti 8. februarja 1849. Za muzej

je kranjska občina kupila od Levčevih delcev tudi najstarejši pesnikov portret, delo slikarja Goldensteina, za ceno poldrugega milijona dinarjev.

Strašna nesreča v Prekmurju.

V Odrancih na Dolinskem v Prekmurju se je 14. marca podrla kupola pri gradnji nove župnijske cerkve. Pri nesreči je bilo ubitih 6 ljudi, 16 pa težko ranjenih. Grandja nove cerkve je bila plod 20 letnih naporov tamkajšnjega župnika in župljanov.

Tudi s Koperskega odhajajo v tujino

Koprski medobčinski zavod za zaposlovanje delavcev je dobil leta 1964 19 prošelj za zaposlitev v tujini. Leta 1965 pa se je število povečalo na 132. 118 delavcem je zavod posredoval delo v zapadni Evropi. Med njimi so bili kvalificirani in ne kvalificirani delavci.

Društvo slovenskih pisateljev.

V razgovoru z dopisnikom "TT" je novi predsednik Društva slovenskih pisateljev Janez Menart na vprašanje, zakaj se je Društvo slovenskih književnikov preimenovalo v Društvo slovenskih pisateljev, takole odgovoril: "Kolikor sem lahko povzel iz utemeljitve, izraz 'pisatelj' pomeni isto, le da je domača beseda, ki tistega, ki jo nosi tudi bolj obvezuje medtem ko je 'književnik' hrvaška vsiljenka iz časov jugoslovanskega centralizma, za katero marsikdo sploh ne ve, kaj točno pomeni. To zadnje bo držalo, če vam povem resnično anekdoto. Na nekem literarnem večeru pred leti nas je neki organizator pred občinstvom takole predstavil: 'V svoji sredi pozdravljamo ljudskega poslanca tov. Franceta Bevka, tov. pisatelja tega in tega in ostale slovenske književce!' "

Gospodarski napredek.

Če so kolikor toliko točna predvidevanja planerjev, ki menijo, da bi ob sedanjih stopnjah rasti proizvodnje in produktivnosti znašal narodni dohodek v Sloveniji leta 2001 na posameznega prebivalca 1840 dolarjev, potem ni razloga za pretirano navdušenje nad gospodarsko rastjo v Sloveniji. Če ti podatki preveč ne odstopajo od resničnosti, potem lahko le preprosto ugotovimo, da bo Slovenija potrebovala več kot petdeset let za doseganje takšnega narodnega dohodka na prebivalca, kot so ga imeli v Združenih državah Amerike že pred petimi leti.

Eksperimentiranje na zdravstvenem področju.

Poročilo z nedavnega posveta zdravstvenih delavcev v Mariboru pravi takole: Zdravstveni delavci so sili reorganizaciji. Siti so novih in novih izrazov, s katerimi jih hranimo. Centralizacija, decentralizacija, integracija, dezintegracija, etatizacija, deetatizacija, občinski, medobčinski, geomedicinski, dekomunizacija in še in še je vrelo iz ust diskutanta, ko je našteval razne pojme, doslej uporabljene v razgovorih o organizaciji zdravstvene službe. Naposled je končal: "Mi hočemo že enkrat mir, radi bi delali!"

RAZBURJENJE ZARADI CERKVENE SLIKE

Nova cerkev sv. Frančiška Asiškega v Avellinu, Italiji, ima veliko stensko sliko, ki predstavlja kmetje, ki demonstrirajo za svetovni mir. Med osebami je bilo namreč možno zaznati nekatere vidne osebnosti: Janeza XXIII, predsednika Kennedyja in italijanskega komunističnega voditelja Togliattija. Slikarja sta bila Ettore de Concilis in Rocco Falciano.

Zgovorna statistika.

Največje osebne dohodke so imeli meseca januarja Slovenci zbornicah ter premogovnikih, jah (nad 100.000 dinarjev) in zbornicah te r premogovnikih, najnižje pa delavci v tobačni industriji (55.000 dinarjev), uslužbenci v družtvih (54.000 dinarjev), socialnem varstvu in kulturi.

Problem elektrike.

Časopisna poročila v domovini takole opisujejo pomanjkanje električnega toka: Elektrike ni, elektrike tudi jutri ne bo dovolj za vse in ob vsakem času. Tisto, kakšne kakovosti elektrika je in kakšna bo, je poglavje zase. Pomanjkanje elektrike občane prizadeva nekake takole: trolejbusi obstanejo sredi dneva in sredi poti. Ker ni bilo toka, ni kosila, kajti v novo zgrajenem, modernem stanovanjskem bloku ni štedilnikov in kurjavo, pa tudi plina še ni. Čez nedeljo odzamejo elektriko kar celemu okolišu. Radio venomer naproša: "Odsklopite bojlerje in grelne peči! Varčujte z elektriko!" V isti sapi dela napovedovalec reklamo za čim večji nakup električnih predmetov in za popuste pri prodaji. Tako je in tako bo še dolgo časa.

Leta 1964 je prizadelo Slovenijo s pomanjkanjem električnega toka. Poleg redukcij toka ga je morala Slovenija tudi uvažati. Pred tem pa je Slovenija tok celo izvažala. Sedaj jim je v Ljubljani postalo jasno, da je elektro-gospodarstvo v Sloveniji postalo klasičen primer, da je krivec "zaplaniranje" sistem, in sicer sistem vodenja iz enega centra za vso državo.

Sicer imajo v načrtih grandje novih elektraren, tako vodnih kot kaloričnih. Nekaj so jih pričeli graditi lani, a bo vzelo še leto ali dve preden bodo dograjene in v obratu (Srednja Drava I, Trbovlje II leta 67., Šoštanj po načrtu leta 68., Srednja Drava II po načrtu leta 70.). Nove elektrarne bodo pomagale sedanemu pomanjkanju, ne bodo pa zadostile novim potrebam, ker grandje potrošnikov elektrike rastejo hitreje kot pa grandje proizvajalcev elektrike. Pomanjkanje elektrike v Sloveniji ne ogroža le življenjskega standarda v ožjem smislu, temveč občutno prizadeva vse panoge gospodarstva in njih razvoj. K reševanju tekega problema naj bi tudi pripomogla reorganizacija na področju elektro gospodarstva. Na osnovi temeljnega zakona o elektro gospodarstvu so v Sloveniji ustanovili tri nova proizvodno-prenosna elektro podjetja in sicer: Dravske elektrarne, Savske elektrarne in Soške elektrarne, medtem ko so ostale termo elektrarne Šoštanj, Trbovlje in

Kako mogočno podjetje je General Motors

Podatki, ki jih je objavilo podjetje General Motors za poslovno leto 1965, povedo med drugim tudi:

Prodaja vseh proizvodov je znašala \$20.7 milijard — in preseгла vsako drugo podjetje na svetu; celo večino držav — na svetu je samo 12 držav, katerih celotni narodni proizvod presega tega od General Motors. Tudi predrečun ZDA med 1922 in 1931 je bil manjši. 54 držav OZN skupaj ima komaj toliko narodnega proizvoda.

Po plačilu vseh davkov izkazuje podjetje \$2.1 milijarde čistega dobička. Razen teka je plačalo podjetje \$2 milijardi dohodninskega davka in 600 milijonov drugih davkov (z izjemo potrošnega davka, ki ga poročila ne izkazujejo posebej).

Podjetje je plačalo svojim 735.000 uslužbencem leta 1965 5.4 milijarde \$.

Brestanica samostojna proizvodna podjetja. Poleg tega pa so ustanovili tudi "Združenje energetike SR Slovenije".

Zaradi reorganizacije pa je nastal med ljudmi ki so doslej sedeli na raznih "stolčkih" različnih podjetij veliko razburjenje zaradi izgub položajev in pa zaradi zasedbe novih položajev. Upiirajo se reorganizaciji zaradi osebnih koristi, novaren položaj slovenskega gospodarstva pa jih prav nič ne skrbi. Tudi je bilo doslej na vodilnih položajih elektro podjetij veliko število ne kvalificiranih ljudi. Zasluge so si pač nabrali za časa partizanstva ali pa zaradi političnega podrepištva. Po časopisih se pojavljajo zahteve po javnih raz-

"Nekoč so bili..." Traktorji in avtomobili ter tovornjaki so prevzeli njih mesto v modernem poljedelstvu. Staro orodje nekdanjega kmetovanja pa polagoma trohni na dežu in soncu ter polagoma prehaja v pozabo...

pisih za vsa vodilna mesta no-

vih podjetij s strogimi predpisi in zahtevami strokovnosti.

Sejmi na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču v letu 1966.

Od 15. do 23. januarja se je na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani vršil sejem "Moda 1966" z izdelki "modne" industrije iz vse države, ki seveda ni bil mednarodnega značaja, ker v tem oziru pač nimajo kaj nu-

ditati mednarodnemu svetu.

Od 14. do 22. maja se bo vršil peti mednarodni sejem obmejne blagovne izmenjave pod naslovom: Alpe-Adria. Ta sejem se vrši po dogovoru med zbornicami za trgovino, obrt in industrijo v avstrijskih obmejnih pokrajin (Trst, Gorica, Videm, Celovec, Gradec in Innsbruck) z gospodarskima zbornicama Slovenije in Hrvaške. Od 4. do 12. junija

bo 7. mednarodni lesni sejem. Od 26. avgusta do 4. septembra bo 12. mednarodni vinski sejem. Od 4. do 9. oktobra pa bo 13. razstava "Sodobna elektronika". Ta razstava obsega področja elektronike, telekomunikacij, avtomatizacije, nukleonike, sestavnih delov, merilne tehnike, opreme za elektronsko industrijo in strokovno literaturo. Pred dvema leti so se te razstave udeležile tudi Združene države.

OMSIP

Ali ste se že naučili to novo razburljivo besedo?

Še važnejše je ali ste se že prijavili?

OMSIP, Ontarijsko zdravstveno zavarovanje bo pomagalo plačati zdravniške račune. Da, za Vas in Vašo družino!

Zato se moraje vpisati sedaj, pred prvim majem, da boste kriti začeni v prvem julijem. Če se sprijavite po prvem maju bo v veljavi odredba, da boste morali čakati 3 mesece, preno bo zavarovanje stopilo v veljavo.

Vpiši se sedaj -- pred prvim majem!

Popolne informacije in prijavnico

dobite v vsaki banki.

ONTARIO MEDICAL SERVICES INSURANCE PLAN

SKUPINSKA POTOVANJA V DOMOVINO

LETALSKE KARTE "JET" ZA 1966
(Za skupinske in 21 dni, v veljavi od 1. aprila)
TORONTO—ZAGREB in nazaj \$465.00
CALGARY—EDMONTON—ZAGREB in nazaj \$619.00
VANCOUVER—VICTORIA—ZAGREB in nazaj \$659.00
(Otroci plačajo polovično)

POSEBNI POPUST ZA EMIGRANTE ("Jet" letalo)
(Za Vašo družino, če se presele v Kanado)
ZAGREB—TORONTO \$272.00
ZAGREB—CALGARY—EDMONTON \$348.00
ZAGREB—VANCOUVER—VICTORIA \$369.00
Urejamo papirje za vseljevanje, zagotovitev potnega lista v starem kraju, sporočimo vnaprej točen dan prihoda Vaših.

Vse letalske, ladijske in vselitvene vozne litse damo tudi na odplačilo, z 10% naplačilom (down payment).

SKUPINSKA POTOVANJA Z LADJO
S.S. MAASDAM, odhod 2. aprila iz Montreala, vrnitev 2. junija iz Le Havre \$330.00
Prav tako druga skupinska potovanja s Queen Elizabeth Mary Arkadia itd., skupno z železniško karto od luke izkrcanja v Evropi do Vašega cilja potovanja in nazaj.

PAKETI! Pošiljamo DARILNE PAKETE HRANE, proste vsake carine iz lastnega skladišča v dobi 15 do 20 dni. Zahtevajte cenik.

DINARSKÉ POSILJKE: Izplačujemo denar preko Narodne Banke v dobi 12 do 14 dni.

POROKE S POMOCJO ZASTOPNIKA
POTNI LISTI — VIZE — ZASTOPSTVA — ZAGOTOVILA
NABAVA VSEH DOKUMENTOV — PREVODI —
IZPOLNITEV DAVČNIH LISTIN

PRODAJA VALUT IN DINARJEV — POTOVALNI ČEKI
NAJEM AVTOMOBILA, KI VAS BO ČAKAL NA
LETALIŠČU V ZAGREBU.

Zahtevajte od nas informacije - Odgovarjamo na pisma isti dan

COSULICH TRAVEL SERVICE

1240 Bloor St. W. Toronto 4, Ont. 537-1059

ZA STOLETNICO KANADE .

smo se odločili prinesiti kratke reportaže o tistih Slovencih v Kanadi, ki so nam na ta ali oni način dostopni, ki so na svojski način v večji meri soudeleženi pri usvarjanju in gradnji naše nove domovine. V kratko odmerjenem prostoru hočemo kot naš (S.D.) program za stoletnico Kanade opisati osebe, za katere smatramo, da so se izrazito uveljavile v grandiji dežele, ter dale pečat življenju v katerem se nahajamo.

Za začetek te serije smo izbrali močno osebnost in ne motim se, če trdim da prednjači pred vsemi drugimi. Ta osebnost je ga. Dr. Ljudmila M.M. Dolar — Mantuani.

Dr. Ljudmila M.M. Dolar-Mantuani P. Eng.

Obiskal sem jo v njenem uradu sredi raziskovalnih laboratorijev Ontario-Hydro zavoda na zapadu Metro Toronto (Six-Points). Čudež se mi je zdel da me je bila voljna sprejeti, saj jo tak nenapovedani obisk prav gotovo vrže iz dnevnega reda. Imel sem tudi srečo, da je bila doma, saj zadnja leta, kot večni Ahasverpoteje na vse štiri strani naše majhne zemeljske oble. Ko sem ji povedal, da bi rad imel razgovor za članek, ki ga imam v mislih, se je prijazno nasmehnila in dostavila: "Le glejte, da tudi v Vašem članku ne postanem spet čisto druga osebnost, kot se mi je to normalno zgodilo pri obilici intervjujev, ki sem jih imela zadnja leta za vse mogoče časopise in revije". Hotel sem jo zagotoviti, da se ji tega ni treba bati, pa sem imel vtis, da mi čisto le ne verjame.

Vodila me je iz prostora v prostor, od mize do mize. Pokazali mi je vse mogoče vrste kamenja ki ga raziskuje. Pokazalo mi je zanimivosti njenih raziskovanj — preizkuje namreč kamenine, ki jih Ontario Hydro rabi pri svojih gradnjah jezov, zatvornih, nasipov, elektrarn in podobno. (Mimo greda povedano: eno izmed njenih najvažnejših in najboljstih del je bilo v zvezi z gradnjo velikega projekta na reki Sv. Lovrence. Stroški vseh gradenj, so šli v težke milijone. Sedaj pa dela na raziskovanju za temelje nuklearnih elektrarn.) Z mikroskopi mi je pokazala pravičljivi svet podzemlja, ki odseva v vse mogočih mavričnih odtenkih. Seveda se je moje oko moralo najprej prilagoditi ozki lupi njenega mikroskopa.

Za hip sem se zamislil in občudoval sem to, kar ona s svojim večjim očesom vedno vidi to je naravo v popolnoma drugi perspektivi, kot mi drugi zemljani. Kako vse drugačna mora biti priroda, ki nas obdaja, za strokovnjaka njenega kova. Na vsakem koraku, ko obiskuje vse mogoče kraje gradenj, kamenolome, glede s popolnoma drugačnim pogledom, v sestavo narave. Za nas je cement le cement, kamen le kamen prepotreben pri gradnji, za njo pa je cement povezava vseh različnih kamenin, takih in spet drugačnih, ki bodo skupno povezani služili novemu namenu, ki jim ga je v Stvarstvu človek skušal določiti ter ga je ona s svojim raziskovanjem odobrila v ta namen...

Ko sem se že popolnoma izgubil med cevkami in kameninami, ki so čakale pregleda, ali že prešle ta štadij, me je vzdramila iz poglabljanja v njeno stroko s povabilom na kavo (popoldanski odmor). Ponudila mi je se-

dež in mi pogledala v oči, pa vprašala: "Ali sedaj razumete moje delo?" Zmeden sem ji priklinal in na mojem obrazu je lahko videla, da temu ni čisto tako. Pomagala mi je iz zadrege s prijaznim nasmehom in besedo: "Jedetana, kar vprašajte, kaj bi še hoteli vedeti". Iz njene ga pol urnega razgovora, ki je sledil, sedaj skušam zbrati nekaj misli v njenem življenjskem delu.

Najprej na kratko o njemi izobrazbi. Obiskovala je klasično gimnazijo v Mariboru kjer je, med drugim dobila od očeta, ki je poučeval latinščino, grščino in logiko ter filozofijo, podlago za njeno tehnično izobrazbo. Studirala je na filozofski fakulteti v Ljubljani in Zagrebu, kjer so poučevali geologijo svetovno znani geologi kot so V.V. Nikitin (nekdanji predsednik Gornega Instituta za rudarstva in inženirstvo v St. Petersburgu—Leningradu), H. Hinterlacher in F. Tučan. Diplomirala je na filozofski fakulteti v Ljubljani iz geološke vede. Leta 1935 je doktorirala na ljubljanski univerzi iz petrologije (veda o kameninah). V letih 1949-50 je dobila ustanovo v "Lady Davis Foundation of Montreal" in je delovala na Univerzi Britanske Kolumbije v Vancouverju. V Kanadi je obiskovala razne tečaje (postgraduate) iz njenega področja, da se je tako približje seznanila z različnimi panogami njene stroke.

Od leta 1935 je bila v rednih zvezah med drugimi z univerzami in tehničnimi instituti na Dunaju, Zagrebu, Bologni, Rimu, Essenu in Washingtonu. Udeležila se je tudi svetovnih geoloških kongresov v Meksiku, 1956 v Copenhagenu 1960, in namerava iti na kongres leta 1968 v Prago.

Ga. doktor pri raziskovanju v laboratoriju Ontario Hydro

Svoje tehnično znanje, in znanje posredovati istega drugim, se je pridobila v veliki meri kot privatni asistent prof. V.V. Nikitina na ljubljanski univerzi. Od leta 1940-45 je bila (asistent profesor) na isti univerzi. Posedovala je privilegij, da je imela popolnoma neodvisen sedež na tej univerzi. Od leta 1950-51 pa je poučevala na univerzi Britanske Kolumbije v Vancouverju. Od leta 1952 je stalno nastavljena pri Ontario Hydro v Torontu.

Prostor mi ne dopušča, da bi natančno popisal vsa njena dela, ki so bila objavljena v tisku. Teh je okrog 40 in so bila objavljena v slovenščini, nemščini, angleščini in srbohrvaščini (v Jugoslaviji, Avstriji, Nemčiji, Kanadi, in Z.D.A.) Polep istih je imela vrsto predavanj v Vancouverju, Detroitu, Atlantic City, Torontu, Hamiltonu in Washingtonu. Bodi povedano, da je večina teh predavanj bilo namenjeni strokovnjakom njenega kova.

Bila je in je še vsaj članica v 12 tehničnih organizacijah inženirskih zvez. Včlanjena je kot "Professional Engineer" v Ontarijski pokrajini. Njeno ime in življenjepis sta v Jugoslovanski enciklopediji ter v "American world of Science" in tudi v "The Marquis Who's Who Biographies of Living Notables". Naj omenim še to, da poleg slovenščine govori tudi srbohrvaščino, nemščino, angleščino ter obvlada tudi italijanščino, francoščino in ruščino.

S svojim tehničnim delom in znanjem je prav gotovo na vseh mestih pustila sled uspehov, ki se kažejo v Sloveniji in drugih

Dr. Ljudmila M.M. Dolar-Mantuani

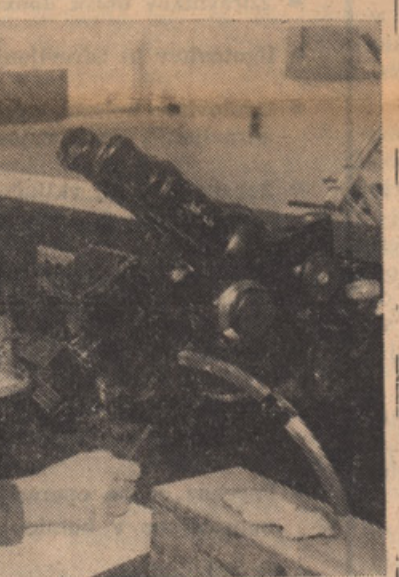
Naša učenjakinja pri svojem mikroskopi za raziskovanje kamenin.

The road from student at the University of Ljubljana to a senior research job with Ontario Hydro is a long one. For Dr. Ljudmila Dolar-Mantuani the way has been not only a most interesting but also a very rewarding one.

"I have never stopped learning" says the tall, slim Dr. Ljudmila and she'll explain what she has learned in English, Slovene, German, Serbo-Croat, Italian, Russian or French. Her chosen field is Petrology (the science of rocks) which is part of the larger field of Geology (the science of the earth).

One reason for her non-stop acquisition of knowledge has been the fact that Dr. Dolar-Mantuani has worked and travelled extensively in many countries. Starting with her student and early teaching days at the University in Ljubljana she has peered at tiny bits of rock through her microscope tramped the countryside in search of larger pieces — like quarries and rock strata of mountains.

Her first job in Canada was in 1950 at the University of British Columbia as a Research Fellow

delih Jugoslavije in danes predvsem v Kanadi, še posebno v Ontarijski pokrajini. Ne motim se če pravim da ima naša učenjakinja še poseben dar osebnostne privlačnosti ter izredne domačnosti. V njeni družbi se kar nenadoma čutiš sproščene in v razgovor, ki ga začneš z njo rodi uspeh. Prirojenost ji je, da ne gleda z viška na nas navadne ljudi in s svojim delom med nami je dokazala, da je vedno pripravljena pomagati, kjer koli jo poprosijo, če ji čas in oblika dela to dopuščata. Njeno delo na tehničnem področju petrologije in z njo povezanih panog gotovo zasluži pozornosti širše kanadske javnosti, ki tako malo kaže razumevanja za tehnično-umsko znanje, še posebno tedaj, če znanstvenik ne izvira iz čislane anglosaksonskega ali morda iz francoskega kroga.

Upam, da sem vsaj v skromnih oblikah in v mojih skromnih močeh ter na kratko odmerjenem prostoru prikazal lik dela in osebe te izredne gospe. Zavedam pa se na drugi strani, da delam njenemu liku nehoti krivico, saj je njeno delo in življenje možno popisati le v širši obliki, biografskega formata. Toda moj namen ni bil prikazati njeno življenjsko popolnost, saj to mi je pravzaprav nemogoče, — ampak pokazati le v naši sredi osebo, ki je vredna, da se je spomnimo ne le mi med Slovenci ampak vredno bi bilo, da se jo za stoletnico Kanade spomnita tudi Ontario, — da ne rečem Kanada. To pa zato, ker s svojim delom na močan in svojski način pomaga s svojim velikim znanjem pri iz-

of the Lady Davis Foundation. lecturing to postgraduate students in geology. She also found time to become a research consultant to various mines in British Columbia. In 1953 she was offered a job with Ontario Hydro and has made Toronto her home ever since.

Next time you, dear reader, look at a dam holding back millions of gallons of water or one of those huge concrete structures like a power house, you may wonder what makes the builders so sure that the structure will resist the terrific pressure exerted upon it. Well, if it's a new dam or other concrete building, chances are that Dr. Dolar-Mantuani was involved in the examination of materials that went into them in order to prove them to be safe for use. That's a simplified explanation of her present job. Her Petrographic Laboratory is part of the Structural Department at Ontario Hydro where samples of the sand, gravel and crushed rock which eventually make up the concrete, are minutely examined. And if an unfortunate accident proves that an earlier structure was not sound, Dr. Dolar-Mantuani will set her knowledge and her microscope to work to help to find out why.

In addition her laboratory has to identify rocks and minerals, compare alternative materials which could be used and check samples from the same source for uniformity.

Not all her work is carried out indoors. She undertakes a good many field trips to evaluate rock deposits and makes visual examinations of concrete structures which show signs of distress.

When the official workday is over, Dr. Dolar-Mantuani is kept busy writing technical papers and delivering many of these at learned societies' meetings such as the Mineralogical Association of Canada, the Mineralogical Association of America, the Highway Research Board of Washington D.C. and many others.

No wonder Dr. Dolar-Mantuani likes to spend the rest of her free time quietly with her husband whom she met when he was a young assistant in the Chemistry Department in Ljubljana and her son Mark who is working towards his doctorate in Zoology and is married to a girl who is working towards her degree in Botany.

If you wish to find out any more about this lady geologist, you'll have to look her up in the Yugoslave Encyclopedia, the American Man of Science or the Marquis Who's Who Biographies of Living Notables.

gradnji te njene in naše nove domovine.

Ko sem se poslavljala me je spremila do glavnih vrat laboratorijskega poslopja. Stisnila mi je v prijazno slovo roko in ko sem se čez nekaj trenutkov ozrl, je stala v svojem delovnem plašču in gledala za menoj. Z roko si je popravila preprosto urejene lase, ki jih je veter vrgel iz reda. Zazdelo se mi je, da se je zadržala nekam daleč v daljavo. Hotel bi vedeti, kaj je mislila čez in svojski način pomaga s svojim velikim znanjem pri iz-

KNJIGE in REVIE

Slovenska Pot v Argentini prinaša v zadnji številki med drugim tudi razpravo dr. R. Čučja "Socialna filozofija za dobo socializacije". Nekaj izvodov je na razpolago tudi v posebnem odtisu.

V založbi Jos. A. Keinreicha v Gradcu je izšla koncem 1. 1965 knjizica, ki vsebuje inavguralno predavanje letošnjega rektorja graške univerze ddr. Antona Tautscherja ter poročilo o šolskem l. 1964/65.

Iz letnega poročila je razvidno, da je v tem šolskem letu umrlo nekaj oseb, ki so bile znane tudi Slovincem: redni profesor za zgodovino antike dr. Erich Swoboda, štirikratni odkritelj, bivši redni profesor dogmatike Johannes Ude, ki se je že med prvo svetovno vojno boril za odpravo vsake vojne iz razloga, ki se danes mnogokrat ponavlja: da zaradi modernega orožja in načina vojskovanja ni več mogoče trdit, da je katerakoli vojna moralno upravičena; boril se je tudi proti obrestovanju, v katerem je videl glavno zlo kapitalizma; ddr. Hans Richl, ki je predaval družboslovje na pravni in državoslovni fakulteti ter bil obenem ravnatelj Nove Galerije v Gradcu. Upokojen pa je bil redni profesor dr. Konstantin Radaković, načelnik filozofskega inštituta ter inštituta za filozofično sociologijo, ki je po rodu Hrvat, pa je poučeval v Gradcu.

Letošnji rektor je dr. Anton Tautscher, ki je bil že drugi izvoljen za rektorja graške univerze. Prof. Tautscher, ki je v sorodstvu z ljubljanskimi Tavčarji (v govoru navaja Janeza Tavčarja, ljubljanskega škofa, ki je bil po nalogu nadvojvode Karla 1. 1585 med ustanovitvi graške univerze) je predaval o temi *Die Elite aus Geist und Verantwortung zur gegenwertigen Wirtschaftssordnung* (Duhovna elita in odgovornost za sodobno gospodarstvo). Čeprav navaja razprava v glavnem avstrijske podatke, je vseeno splošno pomembna, ker si je vse sodobno gospodarstvo bolj ali manj podobno tako glede pogojev, v katerih deluje kot glede problemov, ki jih mora reševati.

Uvodoma poda dr. Tautscher nekaj izhodiščnih misli: Gospodarstvo je kulturni pojav, ker ima za cilj kulturni (in te so kulturno pogojene), obenem pa tudi družni pojav, ker more le kot družno delovanje kriti te potrebe. Kot tak odraža tudi gospodarstvo svoj čas v usmeritvi (duhu) in slogu. Po kratkem orisui zgodovine gospodarstva preide k slikanju sedanjih oblik, ki jo imenuje družbeno vezani gospodarski red družbenega tržnega gospodarstva. V njem odraža stališni element teženje po zagotavljanju dohodkov, dinamični pa

Vzgoja za potrošništvo

Esther Peterson, posebna asistentka predsednika Johnsona za potrošništvo, je napisala za Kreditne zveze poseben članek, v katerem naglašala potrebo po uvedbi posebnega pouka o potrošnji v severno-ameriških šolah. Njena izjavjanja, na kratko posneta, so:

Doslej so šole pripravljale mladino predvsem, kako služiti denar. Vse bolj pa postaja očitno, da morajo otroci dobiti tudi pouk, kako porabljati denar. Dokler je večina družin imela malo denarja, so se otroci mogoče naučili varčnosti, ker je bila vsaka para važna. Danes imajo otroci sorazmerno več denarja, s katerim smejo sami razpolagati in ga porabijo večinoma za manj potrebne stvari. Tako bo morala tudi v tem pogledu šola s posebnim poukom o potrošnji nadomestiti to sodobno vrzel. To ni samo važno, ker so n. pr. 1. 1963 v ZDA mladostniki potrošili 11 milijard dolarjev, pač pa tudi še zato, ker se poročajo vedno mlajši in mlajši. In veliko število teh zgodnjih porok konča žalostno prav zaradi tega, ker se niso naučili, kako pametno rabiti denar. Pouk o potrošnji bi lahko preprečil mnogo finančnih polomov in tako doprinesel k utrditvi družinskega življenja.

V. Mauko

FINANČNA POSVETOVALNICA V TORONTU

Vedno večji vpliv kredita v vsakdanjem življenju povprečnega človeka prinaša ugodnost, da moremo večkrat uživati koristne stvari (avto, hladilnik, televizijo), ne da bi morali čakati na čas ko bomo imeli dovolj denarja za prihranjenega za nakup. Na drugi strani pa predstavlja kreditno gospodarstvo tudi veliko skušnjava, ki se ji mnogi ne znajo upirati. Samo en, dva ali tri dolarje na mesec se ne zdi veliko, toda če je to na vrhu drugih potrebnih izdatkov (za stanovanje, hrano) in če je teh majhnih plačil več in se vlečejo leta in leta, se vsa finančna stavba mnogokrat zruši. Ta način plačevanja v obrokih dopušča tudi možnost, da postanejo predmeti zelo dragi. Če nakup hiše na obroke zviša ceno mnogo bolj kot si mislimo. Celo tako ugodna hipoteka kot je s pet in pol % obrestno mero (ki jo je danes skoraj nemogoče dobiti) dvigne stroške za hipoteko v znesku \$16,200, če jo plačujemo v enakih mesečnih obrokih petnajst let, za \$7,653.60. Nedavna razkritja raznih preiskav so pokazala, da so stroški na plačilih na obroke celo pri "spodobnih" kreditnih ustanovah neke med 14 in 40%, pri podtalnih transakcijah pa celo več. Mnogi trgovci niti ne žele plačila v denarju, ker je njihovo poslovanje tako organizirano, da izvira del njihovih dobičkov ne od cene izdelka samega, marveč od plačevanja na obroke (včasih tudi z obroki združenega zavarovanja posebno pri avtih).

V pomoč osebam, ki so bodisi zaradi neizkušenosti ali zaradi premale discipline zašli v finančne težave, so ustanovili v Torontu Finančno posvetovalnico (Credit Counselling Service of Metropolitan Toronto). Posvetovalnica bo pomagala osebam, ki so zašle v finančne težave, organizirati njihove izdatke, tako da bodo mogli — v dogovoru z upniki — odplačevati dolgeve in še vedno živeti. Ta nasvet bo brezplačen — stroške za posvetovalnico bodo krile razne finančne organizacije — uspeh pa bo seveda zavisel od oseb samih, da bodo nasvet upoštevale ter se izdelanega načrta ter dogovorov z upniki držale.

Posvetovalnico vodi 23 članski odbor ravnateljev. Kreditne zveze so tudi zastopane. V odbor je bil izvoljen izvršilni ravnatelj Ontarijske Lige kreditnih zvez John Hallinan. Prvi občni zbor Posvetovalnice je bil v decembru 1965 v dvorani Lige.

Številke stalno naraščajočega osebnega kredita začenejo vznemirjati gospodarstvenike. Dokler je zaposlenost velika, položaj ni tako nevaren, ker imajo potrošniki stalen vir dohodkov, toda vsak večji zastoj v zaposlitvi bi postal usoden, ker bodo nenačrtovani vsi hoteli imeti račune poravnane in bodo konkurzi narasli do take mere, da bo vse gospodarstvo v velikem neredu in zastoj. Za ZDA so na razpolago naslednje številke, ki kažejo podatke za celo državo. Poedine družine imajo seveda svoje številke nad povprečjem ali pa pod njim. Vsekakor pa more biti povprečje, ki sedaj vznemirja gospodarstvenike, tudi vodilo za poedine družine. Kjer koli je še dolgovana vsota (hipotekni dolgi so izvzeti, ker se more smatrati plačevanje obresti kot neke vrste plačilo najemnine) večje od navedenih povprečnih odstotkov razpoložljivih letnih dohodkov (po odstetju plačil za davke, socialno zavarovanje in pokojnino), je to znak, da se mora družina omejiti v izdatkih, če ne mara končati v finančnem polomu. Druga možnost je seveda tudi da poveča dohodek s povišano plačo boljše plačanim delom ali zaposlitvijo več članov družine, kjer je to možno.

• Kardinal Frings v Koelnu je

sporočil, da bo postal vodja škofjske karitativne organizacije laik — Florian Dekiert. To bo prvi primer v Nemčiji, da bo laik direktor škofjske dobrodelne organizacije.

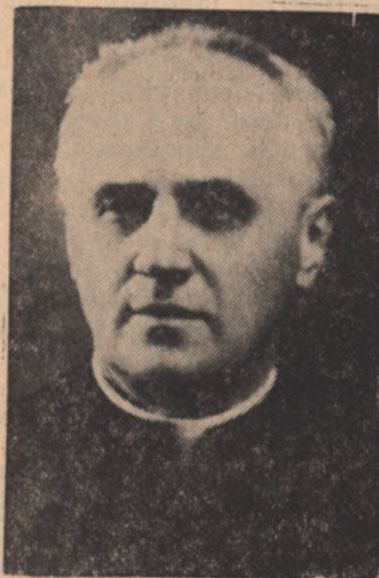
• **Predsednik pontifikalnega** instituta za srednjeveške študije v Torontu preč. Lawrence K. Shook, C.S.B., je bil izvoljen za predsednika posebnega odbora, ki bo organiziral mednarodno študijsko zborovanje za preučevanje verske obnove. Zborovanje bo 1. 1967 v Torontu od 20. do 26. avgusta ter bo predstavljalo prispevek angleško govorečih škofov Kanade k proslavi stoletnice kanadske samostojnosti. Upajo da bodo med govorniki osebnosti kot kardinali Koenig, Suenens in Leger, toda tudi protestanti in nekristjani bodo povabljeni kot predavatelji.

Zadolžitev potrošnikov v ZDA

leto	za avte	osebni dolгови	drugi	celotni dolg	dolгови na obroke kot % razpoložljivih dohodkov
1960	\$17.7	\$10.5	\$14.6	\$42.8	13.1%
1961	17.2	11.3	15.0	43.5	13.1
1962	19.05	12.6	15.9	48.0	13.1
1963	22.2	14.4	17.1	53.7	13.6
1964	24.5	16.1	18.8	59.4	13.9
1965	28.5	18.5	20.0	67.0	14.3
1965 —	cenitev				

DR LAMBERT EHRLICH PARIŠKA MIROVNA KONFERENCA IN SLOVenci ŠTAJERSKO VPRAŠANJE

(Nadaljevanje)

Odgovore naše delegacije na predloge avstrijske delegacije

Dne 11. avgusta je posiljala naša delegacija odgovor, ki sta ga sestavila Zolger in Ehrlich. V njem dokazuje jaloost argumentov avstrijske delegacije. Avstrijska argumentacija je brez podlage ter vsebuje protislovja in mistifikacije, kot n. pr. trditve o štajerskih Vendih, ki kaže niso Slovenci, ali pa trditve, da je Pohorje meja med južno in srednjo Štajersko. Protislovje je, če na Štajerskem Mura ne bi mogla biti meja zaradi mlinov in zag na obeh straneh, medtem ko zahtevajo Dravo kot mejo na celi črti in bi tako prerezala Maribor.

Na trditve, da je vse ekonomsko življenje na Štajerskem popolnoma pod nemškim vplivom, da je Dunaj sedež vseh večjih podjetij in da je nadalje železnica Maribor-Beljak Avstriji potrebna, opirajo Nemci, po starem nemškem receptu: moj interes je moja pravica, svojo zahtevo, da mora to ozemlje ostati avstrijsko. Nič jih seveda pri tem ne moti, da bi samo v dravski dolini prišlo 170.000 Slovencev pod menško Avstrijo.

Plebiscit na Štajerskem načelno odklanjamo, ker nam je itak bil že na Koroskem vsiljen. Proti spremembam modalitet koroskega plebiscita pa protestiramo, ker so bile določene po dolgih razgovorih med velesilami in nami in ker služijo, take kakor so, posebnemu namenu.

Plebiscit na Štajerskem
(Dnevnik, 25-31 avgust)

One 26. avgusta pride Trumbić k Zolgerju z novico, da mu je Tardieu ravno povedal, da je 25. avgusta popoldne Conseil Supreme razpravljal o predlogu, da se v okrajih Maribor in Radgona, v smislu protipredlogov avstrijske delegacije z dne 6. avgusta, priredi prebiscit, ki naj odloča o njuni usodi. Ozemlje za ta plebiscit je znano iz avstrijskih protipredlogov. Plebiscit naj bi se vršil v treh conah.

Ta nepričakovani predlog je stavila Commission de Coordination. Iniciativo za to je dal angleški član te komisije Headlem Morley. Tej komisiji je namreč Conseil Supreme naročil, naj na podlagi predlogov raznih strokovnih komisij (teritorialne komisije, finančne komisije, komisije za reparacije, itd.) pripravi odgovor na avstrijske protipredloge ter eventualno redigira "clauses nouvelles" za pogodbo z Avstrijo.

Približno teden dni popreje so poedin člani teritorialne komisije (Aubert, Leeper) in drugi vplivni možje (La Roche) ponovno zaupno zadrževali Zolgerju, da se v teritorialnih vprašanjih avstrijskim protipredlogom v nobenem oziru ne bo ugodilo, ter da teritorialna komisija (Tardieu) ne bo stavila nobenih tozadevnih spremenjalnih predlogov.

Med novimi ameriškimi in angleškimi izvedenci v "Commission de Coordination" sta bila tudi Amerikane Coolidge, znani prijatelj Nemcev (bil je nekaj časa tudi profesor v Berlinu) in Anglež Headlem Morley. Ta dva sta se sklicevala na skušnje, ki sta jih dobila na kraju samem, ter sta se zato potegovala za plebiscit. Johnson je bil v tem času slučajno na dopustu. Italijanski zastopnik je bil seveda

b) To ozemlje je že devet mesecev okupirano po jugoslovanskih četah in ima jugoslovansko upravo, ki se je obnesla.

c) Plebiscit bi raznetil ljudske strasti in zna priti do neredov.

d) Teritorialna sprememba na Štajerskem bi nujno povzročila spremembo teritorialnih določb na Koroskem in Prekmurju, ker je ureditev severne meje organska enota.

f) Slovensko ozemlje bi bilo razkosano in slovenski narod bi največ trpel, ker bi prišel pod tri tuje vladavine.

g) Jugoslovanska delegacija je predlagala plebiscit za Banat, Baranjo, Bačko in tudi za druge kraje, pa se je plebiscit odklonil.

h) Nasprotno pa se je že vsilil Jugoslaviji plebiscit proti njeni volji in v njeno škodo na Koroskem.

i) Plebiscit na Štajerskem bi bil očitna krivica za Slovence.

j) Plebiscit v smislu avstrijskih predlogov bi dal spodbudo za nadaljevanje germanizacije po starem avstrijskem sistemu.

Zaključni predlog: Plebiscit in ne na Gradec.

c) Jugoslovanska okupacija in uprava nista zadovoljivi. Nasilstva in neredi se v zadnjem času pogosto dogajajo.

d) Razburjenje, ki bi nastalo zaradi plebiscita bi bil samo prehodni pojav, ki nikakor ne bi zadosten povod, da bi se Conseil supreme oziral nanj v svojih sklepih, kajti sicer se plebiscit ne bi mogel določiti za nobeno ozemlje.

e) Res je sicer, da se bo slovenski narod razkosal, toda to razkosanje je naravna posledica zemljepisnih in ekonomskih razmer.

f) Čeprav je Conseil supreme že enkrat določil štajersko mejo, lahko svoj sklep vedno spremeni. Da je plebiscitno vprašanje na Štajerskem prišlo šele zdaj v diskusijo, je to popolnoma razumljivo, ker se je "Commission de Coordination" šele sedaj pečala s tem vprašanjem.

g) Plebiscit je liberalno sredstvo za rešitev spornih teritorialnih vprašanj in Jugoslavlani ne morejo imeti nobenega načelnega razloga, da plebiscit odklanjajo.

2. Predlog Italijanov in Amerikancev pa sprejema plebiscit na Štajerskem v smislu avstrijskih protipredlogov iz sledečih razlogov:

a) Plebiscit za Ljutomer in Ptuj ni nihče predlagal. Z vključitvijo teh dveh okrajev v plebiscitno ozemlje se hoče zagotoviti večina Slovincem.

b) Okraj Maribor in Radgona gravitirata na Srednje Štajersko

Help build the new CENTRAL HOSPITAL

Zaključek je sledeči: Na Štajerskem naj se vrši plebiscit in sicer na ozemlju, ki ga je predlagala avstrijska delegacija, jugoslovanske čete naj izpraznijo to ozemlje, mednarodne vojaške sile naj ga zasedejo, upravo naj ima internacionalna komisija, glasuje naj se po conah.

Oba predloga sta bila potem predložena Conseil supreme. Johnson, drugi ameriškanski izve-

denec, je predložil ameriškemu delegatu Polku separaten votum, ki odklanja plebiscit in ki v bistvu soglaša s predlogom Francozov in Angležev. Johnson je za to svoj votum še telefonično zahteval od naše delegacije nekatere informacije glede šolstva in časnikaštva na južni Štajerski.

Seja, na kateri naj Conseil supreme odloči o usodi Štajerske, se je imela vršiti naslednji dan 27. avgusta.

(dalje na strani 5)

OMSIP VPISOVALNI TERMIN PODALJŠAN DO 16. MAJA

Ontarijski minister za zdravstvo dr. M.B. Dymond je razglasil, da bodo prebivalci Pokrajine še vedno lahko dobili popolno zavarovanje "Ontario Medical Services Insurance Plan" a ob prvem juliju, če se prigrasijo k zavarovanju pred 16. majem.

"Zavarovanje je uspeh", je dejal minister, "Število prijavitelcev, ki smo jih dobili je že prestopilo število 1,100,000".

Dr. Dymond je pridelal, da obstoja večje število prebivalcev, ki so izjavili, da bodo pristopili k OMSIP, a niso mogli iz najrazličnejših razlogov še odposlati prijavnice pravočasno. OMSIP prijavitni termin je vsled tega podaljšal za dva tedna, da bodo te osebe lahko deležne vseh ugodnosti od dneva, ko zavarovanje začne delovati, to je, s prvim julijem.

"Termin 16. maja je dokončen" je dodal minister. "Ta dokončni termin ne more biti še podaljšal, ker vzame dosti časa taka povoden prijavitelj in to tudi navzlic najhodernejši opremi".

To podaljšanje časa pomeni, da tisti prebivalci, ki so se že prijavili in tisti, ki se bodo še do 16. maja, bodo zavarovani po OMSIP, začeni s 1. julijem.

Ontarijski prebivalci, ki se bodo prigrasili po 16. maju bodo morali iti skozi čakalno dobo treh mesecev, predno bodo imeli pravico do OMSIP zavarovanja, je dejal Dr. Dymond.

OMSIP JE PROSTOVOLJNI

Prijavnica je potrebna

OMSIP je prostovoljno zavarovanje in ga lahko črtate kdajkoli hočete.

Vlada pa ga lahko črta le v slučaju napačno danih podatkov, nepravilne uporabe uslužnosti, neplačila premije, ali pa 3 mesece potem, ko je član nehal biti prebivalec Ontaria.

Če se prijavite sedaj, boste imeli pravico za OMSIP zavarovanje z začetkom 1. julija. Drugače boste morali čakati najmanj 3 mesece, predno vaše zavarovanje stopi v veljavo.

Prejemniki starosne pokojsine

Mnogi prejemniki starosne pokojnine so že avtomatično vpisani v OMSIP a večina morajo izpolniti in predložiti prijavnico.

Avtomatično kritje dobe rentniki, ki sedaj dobivajo podporo od Ontario Old Age Assistance Act-a ali tisti rentniki, kateri dobivajo podporo od Ontario Department of Welfare. Taki rentniki so že dobili njihove OMSIP prijavnice karte.

Vsi drugi rentniki morajo izpolniti in poslati prijavnico, da dobe OMSIP zavarovanje. Če še niste dobili OMSIP prijavnice karte, ali če niste odposlali vaše prijavnice, storite to pred 16. majem, da boste zavarovani ko zavarovanje stopi v veljavo s prvim julijem.

OMSIP DAJE

OMSIP praktično daje vse zdravniške uslužnosti, ker njegove dajatve vključujejo:

- Zdravnikov obisk doma, v uradu in bolnici.
- Ugotovitev in zdravljenje bolezni in poškodb.
- Ugotovitev bolezni, pred operacijska oskrba in zdravljenje, operacijska in po-operacijsko zdravljenje.
- Zenske bolezni, vključno oskrbo pred in po porodu, v veljavi od dneva vpisa.
- Norkozo in x-žarke za ugotovitev bolezni, operacijske in druge načine.
- Zdravljenje zlomov in izpahov.
- Uslužnosti specialistov po postavljeni tarifi, kadar vas vaš zdravnik pošlje k specialistu.
- Posebne zobne operacijske uslužnosti, ki so napravljene v bolnici.

POMNI: OMSIP ne plača za uslužnosti bolnice. OMSIP je dodatna uslužnost in ni nadomestilo za "Ontario Hospital Insurance". Se vedno potrebujete bolniško zavarovanje (za stroške bolnišnice!)

MNOGI IMAJO PRAVICO DO POPOLNE ALI DELNE POMOČI

Popolnoma plačano kritje že z prijavnico

Ljudje, bivajoči v Ontario v zadnjih 12 mesecih in niso imeli obdavčenih dohodkov v letu 1965 dobe popolno pomoč.

Avtomatično popolnoma plačano kritje

- The Blind Person's Allowances Act.
- The Disabled Persons' Allowances Act.
- The General Welfare Assistance Act.
- The Mothers' Allowances Act.
- The Old Age Assistance Act.
- The Rehabilitation Service Act.

Avtomatično popolnoma plačano zavarovanje je tudi dano vsem, ki dobivajo starosno pokojnino in od njih odvisnim in tako označenim za zavarovanje po Ontario Department of Public Welfare.

To pomeni, če ti ljudje napravijo njihovo pristopnico pred 16. majem dobe OMSIP zavarovanje, popolnoma plačano od vlade, in to stopi v veljavo 1. julija.

Poleg tega bodo mnogi, ki

so bili prebivalci Ontaria zadnjih 12 mesecev, dobili delno pomoč za plačilo zavarovanja kar je odvisno od njihovega obdavčenega dohodka in števila njihovih odvisnih članov družine (vidi spodaj).

ALI IMATE PRAVICO ZA DELNO POMOČ PRIVLAČILIH?

Da, če ste samski in če so vaši obdavčeni dohodki v letu 1965 bili manjši kot \$500.—

Popolna cena \$60.00
Vlada plača \$30.00
Vi plačate \$30.—
(\$7.50 vsake 3 mesece)

Da, če imate eno od vas odvisno osebo in če vaši skupni obdavčeni dohodki v letu 1965 niso bili višji od \$1,000.—

Popolna cena \$120.—
Vlada plača 60.—
Vi plačate 60.—
(\$15.00 vsake 3 mesece)

Da, če imate družino 3 po številu ali več in če so vaši družinski obdavčeni dohodki v letu 1965 bili manj kot \$1,300.—

Popolna cena \$150.—
Vlada plača 90.—
Vi plačate 60.—
(\$15.00 vsake 3 mesece)

Kaj je obdavčeni dohodek?

Obdavčeni dohodek je vsota vašega dohodka, od katere morate plačati davek po vseh odbitkih za od vas odvisne člane družine in so bile vse druge dajatve že odbite.

OMSIP pristopnice lahko dobite v vsaki banki, ali pa od OMSIP, 135. St. Clair Ave. West, Toronto

Slovenske zgode in nezgode

Tito — mož beseda

Ljubljanski kulturno-politični tednik "Naši razgledi" je priobčil — brez komentarja — zapisnik o sestanku, ki ga je odposlanstvo slovenske OF imelo s Titom 1. decembra 1943. Navzoči so bili Josip Vidmar, Edvard Kardelj, Edvard Kocbek, Tone Fajfar, Jože Rus, Marjan Breclj general Jaka Avšič in dr. Lado Vavpetič. Zapisnik pravi med drugim: "Tov. Tito poudarja . . . da slovensko ljudstvo ne sme in ne more imeti nobene bojzani glede enakopravnosti in samostojnosti slovenskega naroda . . . Tov. general Avšič sproži vprašanje jezika v naši vojski in poudarja, da je v preteklosti prav to vprašanje vnašalo v vojsko veliko nezadovoljstvo. Tito nato odgovori: 'Jasno, povsem jasno, vi ste slovenska vojska in zato morate imeti v njej slovenski jezik od vrhovnih komand do najnižjih enot.' . . . V smislu te Titove obljube je danes v jugoslovanski vojski uradni jezik po ustavi — srbsčina . . .

Kardelj o vlogi inteligence

Zaradi vse večje nacionalne in politične opozicije proti Jugoslaviji in titovskemu režimu med slovenskim razumilstvom in kulturnimi ustvarjalci je predsednik zvezne skupščine Kardelj sklical v Ljubljani razgovor. Na njem je vlogo, ki jo inteligenci odmerja njegov režim v današnji Jugoslaviji označil takole: "V inteligenci je nakopičeno največ znanja . . . Hkratu pa ni treba pozabiti, da je inteligencija bolj ko kateri koli drugi sloj nagnjena k težnjam po klikaštvu in k birokratskim ambicijam, marsikdaj navidezno z izgovorom, da brani kulturo ali nacionalne interese . . . v resnici pa nosilka teženj, da se spremeni v družbeno kasto. Zato inteligencija ne more biti v družbeno-zgodovinskem smislu vodilna družbena sila . . . V sedanjih razmerah se . . . družbeno-politična vloga inteligence lahko meri samo po tem, v kakšni meri je sposobna biti nosilka družbenih interesov delavskega razreda . . . Nič ne more nastopati v imenu kulture z neomejenimi pravicami nasproti družbi. Pod krinko kulture se najdejo včasih tudi sumljive 'vrednote' . . . Ko je tako dodelil inteligenci vlogo halpca, je Kardelj pozval komuniste, naj budno 'razkrinkavajo lažno psevdohumanistično frazerstvo, politiktantsko demagogijo, humano in socialno demoralizacijo ter psevdodomoralično kritiziranje tistih, ki so večno razočarani in . . . zaradi takega razočaranja vedno pripravljene pasti v objem prvega reprezentanta buržoazne ideologije in reakcionarne politike. . ."

Obiskovalci Slovenije, pozor!

Komunistično okrožno sodišče v Ljubljani je odmerilo dvajset let strogega zapora Francu Rozmanu, češ da je aprila 1942 sodeloval z italijanskimi vojniki pri uboju Vinka Kristana, vodjo rekrutnega oddelka pri glavnem poveljstvu slovenskih partizanov. Rozman je prišel na obisk v Slovenijo kot francoski državljani, s potrdilom o izbrisu iz jugoslovanskega državljanstva, ki je doslej veljalo kot brezpopojno jamstvo, da se obiskovalcu doma ne bo zgodilo nič. Vrh tega je imel še posebno uradno izjavo titovskega konzulata v Strassburgu, da je z zakonoma o amnestiji oproščen vsake kazni ali sodnega postopka za tisto, kar je delal med vojno.

Rozmana se tisoči protikomunističnih Slovencev doma in po svetu bridkeje spominjajo kakor pa partiji, ki so ga — v zadržku in nejevolji rdečih oblasti — poznali in zahtevali proces proti njemu. Jeseni 1941 sta ga OF in KP poslali kot svojega agenta k italijanskim karabinerjem, da je pri spomladanskih rajčah leta 1942 odbiral v vojašnicah ljudi za koncentracijska taborišča v Monigu in drugod. Seveda je po naročilu svojih rdečih gospodarjev pošiljal tja v ogromni večini nekomuniste, posebno mladino, ki ni marala v revolucijo in v gozd. Da je to počel je korist OF in Partije prikrival pred Italijani, je včasih sodeloval tudi pri aretacijah po stanovanjih in tega so se zdaj nekateri ljudje v Ljubljani spomnili. Za dejanja, kakor

jih je Rozmanu očitala obtožnica, je v Jugoslaviji še zdaj, navzlic vsem amnestijam, določena smrt na kazen. Toda sodišče je "zaradi nekaterih razlogov to kazen nadomestilo z 20 leti strogega zapora," kakor pravi utemeljitev obsodbe. Kateri so ti razlogi, ni težko uganiti: Rozmanove zasluge za odstranjevanje in pokončevanje protikomunističnih Slovencev s pomočjo okupatorja.

A neglede na vse to je Rozmanov primer zgovorno opozorilo obiskovalcem Slovenije, da komunistične oblasti doma še danes, v brk vsem zakonom in mednarodnemu pravu, lahko zapro in obsojajo vsakega emigranta, ki pride tja. "Ljudstvo" in poklicne krivice priče so vedno pri roki . . .

Obsodba reševalca Jugoslavije

Hrvatski listi v zamejstvu še vedno ostro napadajo in obsojajo dr. M. Kreka, ker se je konec lanskega leta z nekaterimi hrvatskimi in srbskimi "mekimimi" emigranti udeležil plačanega študijskega večera v New Yorku, katerega je priredilo "liberalno" (v ameriškem smislu) združenje Council on Foreign Relations. Predmet razprav je, po pisanju dr. Kreka v "Ameriški domovini", bil: stanje v Jugoslaviji s posebnim ozrom na lanske finančne reforme. Večer da ni imel drugega namena ko "razpravljanje, medsebojno informiranje in pojasnjevanje stališč in gledanj na sedanje stanje v Jugoslaviji." Sodeč po hrvatskih kritikah so navzoči Jugoslovenci v imenu zamejskih Slovencev, Hrvatov in Srbov priporočali nadaljnjo ameriško pomoč titovski zavošenemu režimu zaradi ohranitve Jugoslavije kot države. (Omenjeno združenje objavlja revijo "Foreign Affairs", v kateri prikazujejo Jugoslavijo uradni zastopniki komunističnega režima, na primer Janec Stanovnik mlajši, bivši načelnik stalne jugoslovanske delegacije pri Združenih narodih, član Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije).

Hrvatje dr. Kreku ogorečno odrekajo sleherni pravico govoriti v imenu nekakšnih zamejskih Jugoslovancev, med katere seveda vključuje tudi nje. Prav tako moramo tudi Slovenci enkrat za vselej poudariti, da dr. Krek lahko rešuje Jugoslavijo samo v svojem imenu in interesu, ne pa v imenu slovenskega naroda, ki se doma in na tujem vedno jasneje in odločneje odpoveduje vsaki nadaljnji misli nanjo.

Ce pa hoče dr. Krek kot "zasebnik, posameznik" in kot najnovejši strokovnjak za titovsko gospodarsko datati o tej stvari komur koli objektivne podatke, potem naj navaja primere, kakor je ta, ki ga navajamo v naslednjem poglavju in za katerega smo prebrani, da ga Council on Foreign Relations ali komur koli drugemu v Ameriki ni razodel.

Skrivnost podržavljene zemlje

Ljubljanska "Tedenska Tribuna" objavlja v številki 7. februarja 1966 članek Toneta Fornezija z naslovom "Izgubljeni hektari — za dober tek uvoženi pšenici." Med drugim pravi:

"Kdorkoli si že, daj nam danes naš vsakdanji kruh! Za dinarje seveda, pa četudi za nove. Za dolarje kruha za sedaj pri nas še ne bodo prodajali, pa čeprav bomo letos (spet) uvozili pšenico iz Amerike."

Naš vsakdanji kruh bo pa le dišal po dolarjih; rekli bi torej — devizni kruh.

Letos bomo uvozili iz Amerike milijon tristo petdeset tisoč ton pšenice. Njega dni pa je bilo nekaj slišati, da smo tudi agrarna država.

— Poplave, tovariši, lanske poplave, pa so šli posevki k vragu!

Pa vendar ne razumem, predlani ni bilo poplav, pa smo pšenico vseeno uvozili. No, da — predlani je bila pa najbrž suša. . . . Objektivne težave

● V zveznem zavodu za statistiko pa so zbrali kaj čudne podatke. Čudne in resnične. V letu 1965 je bilo v družbeni lastni milijon in štiristo tisoč hektarov obdelovalnih površin.

Ce seštejemo vse posejane površine in družbeni lasti, nada-

ljuje Fornezi, "bi dobili torej — osemsto tisoč obdelanih hektarov."

V Jugoslaviji je bilo lani milijon štiristo tisoč hektarov zemlje družbene lastnine.

Kam se je je neki izgubilo preostalih 600.000 hektarov? Verjmite, da jih nimajo na uradu za najdene predmete!

V Jugoslaviji je zmanjkalo 600.000 hektarov obdelovalne zemlje. Lastniki, družbena kmetijska gospodarstva, pa so povsem mirni.

Prav v trenutku, ko smo naročilo pšenice v Združenih državah Amerike še bolj povečali, pa to vprašanje postaja še bolj boleče. Minulo sejen je bilo zasejanih spet mnogo manj hektarov s pšenico, kot je bilo planirano."

Tragikomedija s socialističnim podržavljenim kmetijstvom je po pisanju "TT" še večja, če vpoštevamo trditve strokovnjakov, da bi bilo treba v Jugoslaviji zasejati s pšenico samo še pol milijona hektarov, pa je ne bi bilo treba več uvažati, Ameriki pa ne bi bilo treba vsako leto sproti reševati Titovega režima s "Hrano za mir" kot nagrado za socialistično mazaško gospodarjenje.

"Tedenska Tribuna" zaključuje:

"Menda že vemo, kje bomo vzeli dragocene zelene dolarje za milijon in tristo petdeset tisoč ton pšenice."

Ali pa bo kdo tudi zelen, ko bo iskal 600.000 izgubljenih hektarov zemlje, ki je naša, družbena lastnina?"

Slovenska lirika v New Yorku

V newyorškem Midtown International Center, kjer se shajajo študentje in drugi stipendisti iz vsega sveta, je bila 11. februarja letos literarnoglasbena prireditev, na kateri so v angleškem prevodu recitali tudi vrsto slovenskih poezij, in sicer: Oton Zupahčič: "Kuj me, življenje, kuj" in "Meditacija", Dragotin Kette: "Spomin", Murn-Aleksandrov: "Pesem", Anton Vodnik: "Nočni jezek", Jože Udovič "Proteus", Edvard Koccek: "Molitev", France Prešeren "Poetu". Večer, ki se ga je udeležilo dosti mednarodnega občinstva, je pripravila ga. Balbina Battelino-Baranovič, ravnateljica Eksperimentalnega gledališča v Ljubljani ter profesorica na tamkajšnji igralski akademiji, ki bo leto dni v Združenih državah kot imetnica Fordove štipendije za gledališko umetnost.

Daljnovidnost in kratkovidnost

Britanska radijska družba je konec lanskega leta povečala slovenske oddaje za sto odstotkov — od četrte ure na pol ure vsak dan. Od vseh oddaj, namenjenih Jugoslaviji, so to storili edino za Slovenijo. Vzroki za ta važni korak so bili trije. Angleži, ki so od vseh zahodnih držav, razen Nemčije, najboljše poučeni o dogajanju v komunističnem svetu, se zavedajo vloge, ki jo bodo Slovenija in Slovenci igrali v bližnjem gospodarskem in političnem razvoju na prostoru, ki ga zavzema Jugoslavija. Dalje vedo, da je Slovenija od vseh republik Jugoslavije najbolj dozorela za politični in gospodarski preskok na Zahod in v evropsko skupnost. Tretji razlog je dejstvo, da je tam največ radijskih sprejemnikov — čez 400.000 — in s tem največ možnosti za širjenje lastnega vpliva. V zvezi s tem so povečali število stalnih mest v slovenskem oddelku BBC za tri.

Glas Amerike pa je, sli za stvarnost in navzlic odvestovanju ameriškega veleposlanstva v Beogradu, za prvi maj letos čisto na tihem pripravil ustavev slovenskih oddaj, ki so jih dvakrat po četrte ure dneve pripravljali trije stalni nameščeni in ki so postajale zadnje leto v Sloveniji vse bolj priljubljene in poslušane. Glavni razlog za odpravo je bilo stališče nekaterih filitovitskih Amerikancev pri Glasu, češ da vsi Slovenci znajo srbsko in pa so zbrali kaj čudne podatke. Čudne in resnične. V letu 1965 je bilo v družbeni lastni milijon in štiristo tisoč hektarov obdelovalnih površin.

Ce seštejemo vse posejane površine in družbeni lasti, nada-

nih ustanov to pravico in ta značaj odrekla enemu najstarejših, najbolj kulturnih in najbolj proameriških narodov v Srednji Evropi. Stvar je bila začasno odložena, ker je za ta naklep zvedel senator Lausche iz Ohia ter ga s takšnim nastopom preprečil. Toda navzlic temu so slovensko oddajo kot edino od vseh, kar jih je v sklopu Glasa Amerike, prestavili z idealnega časa zvečer na zgodaj jutraj, tako da jo bodo v Sloveniji lahko slišali le o pol sedmih, ko ljudje odhajajo na delo in ne utegnejo sedeti pri radiu. S tem so njen učinek in pomen ubili, zraven pa se še ponorčevali iz Slovencev in iz enega najuglednejših lastnih senatorjev. Poleg tega so vzeli slovenski sekciji enega stalnega člana redakcije, dva sama pa take oddaje ne moreta — in po služnih dolžnostih tudi se smeta — pripravljati. Spet dokaz o "daljnovidnosti", ki je Združene države že tolikokrat udarila . . .

Nova himna Titovine.

Jugoslavija je edina država na svetu, ki niti proti koncu svojega dvajsetletnega obstanka še nima lastne himne. V začetku so prepevali in godli staro, reakcionarno, po poreku poljsko nacionalistično "Hej Slovani." Besedilo se v duhu novih časov spremenilo, tako da sta glavna verza v njej bila:

"Tam od Volge silni Stalin kliče gromovito,
njemu se z gora odziva naš tovariš Tito."

To jedro so po letu 1948 v duhu še novejših časov morali seveda zavreči in tako je najnaprednejša država na svetu imela himno z berglami. Potem so objavili več razpisov za novo z dragimi nagradami, toda uradnim poetom je navzlic denarju upadel pogum, saj nobeno načelo socialistične Jugoslavije ni držalo niti tako dolgo, kakor je trajal natečaj za himno. Poleg tega niti najnovejši med njimi ni bil sposoben najti učinkovite rime za "delavsko samoupravljanje", "demokracijo centralizem", "neangažiranost" in "delitev po delu".

Zdaj pa kaže, da je Titovina le prišla do tako iskane nove himne. V Ljubljani so v začetku marca za svetovno prvenstvo v hokeju in za zadnji Titov obisk postavili na oder varietetske predstave "Larifari", ki jo je za igralsko skupino "Metla '66" napisal časnikar Tone Fornezi. Zadnja popevka, ki je bila deležna bučno navdušenega sprejema, ima ponovke:

"Imamo ga, imamo ga
velik! dolga . . .
V Rusiji, Ameriki
Aj, aj, po jugoslovansko . . ."

Popevka na vižo "Autobus Calypso" je čez noč postala neprimeren bolj popularna kakor "Hej Slovani" in je po sodbi strokovnjakov kot pristen izraz sedanjega vseljudskega razpoloženja in dejanskega stanja kakor nalašč, da postane himna, ali vsaj pogrebnična, nove Jugoslavije.

Moška (in poučna) beseda.

Dr. Bogdan Radica je nedvomno mednarodno najbolj znana in ugledna osebnost v hrvatski emigraciji. Kot znan predvojni pisatelj in publicist je leta 1946 obšel hrbit titovski diplomacijo in bil na Zahod ter v Združene države. Zaslovel je po vsem svetu, ko je z vrsto senzacionalnih člankov kot nesumljiva priča razodel strahotno bistvo in značaj titovskega komunizma in nove jugoslovanske diktature. Hkratu je bil ves čas odločen zagovornik pravice do samoodločbe za hrvatski in slovenski narod. Zamejski Jugoslovenci vseh porekel so mu zaradi tega gorki, posebno še, ker je stalni sodnik vodilnih ameriških liberalnih revij in dnevnikov in priročuje stalno tedensko kolono v nekaj sto ameriških dnevnikov, v kateri Združene države nepristransko informira o stanju v Jugoslaviji in o pravih težnjah njenih narodov. In tako ga je sicer v glavnem objektivni londonski "Klic Triglav" napadel kot predsednika "Zajednice liberala iz Hrvatske" ter to združenje imenoval "špansko steno za biveše ustaše". Dr. Radica je "Klicu" poslal odgovor,

v katerem med drugim pravi:

"Ze sama moja prisotnost . . . bi vam morala biti najboljša garancija, da v taki 'Zajednici' ne more biti ne javnih in ne prikritih ustašev, v kolikor vi ne smatrate vsakega Hrvata, ki se ima v prvi vrsti za Hrvata in ki zagovarja načelo, naj hrvatski narod ob prvi priliki dobi objektivno možnost, da izrazi, kako drzavo hoče — za ustaše. Dve desetletji sta nas poučili, da ni na tej spolzki poti uspel nihče, pa tudi današnji centralisti — komunisti. Zdjaj, ko že Bakarić in Titi priznavajo, da jugoslovanske integracije ni, kako pridete Vi do tega, da še naprej stojite na stališču, ki ga ravno pri vas v Sloveniji strašno negira tako vsakdanja kakor komunistična stvarnost? Danes ni Slovencev, ki bi zagovarjali jugoslovansko integracijo, a mar jih smemo zaradi tega imenovati separatisti ali slovenski 'ustaši'? Samoodločba vsakega naroda, gospodje, pa tudi hrvatskega . . ."

Zanimiv jubilej

Iz "Ameriške domovine" zvečimo, da je "mladi" voditeljski naslednik dr. Kreka, dr. Ludovik Puš, pred kratkim obhajal sedemdesetletnico. Pisec pripognice v tem listu pravi, da "nas je mnogo, ki že desetletja z užitkom sledimo njegovi lepi pisavi." Sestavek govori tudi o kulturnem delu in zaslugah slavljence. Ne pove sicer, da je dr. Puš med nemške zasedbe bil načelnik propagandnega oddelka na Pokrajinski upravi v Ljubljani, pač pa nam pisec razode ne naslednja presenteljiva dejstva:

"Se mi je v živem spominu igra 'Hamlet', pri kateri je on (dr. Puš, op. pis.) imel glavno vlogo. Na predvečer nam je v zavodu dobesedno razložil celotni roman, da smo imeli čim več od te predstave. Takrat je bil 'Hamlet' prvič igran v Evropi . . ."

Doslej smo živeli v zmoti, da je drama Angleža Shakespearea prišla iz Velike Britanije na evropsko celino vsaj v 18. če ne v 17. stoletju. A bo že res, kar piše "Domovina", katere urednik je profesor zgodovine. In tako moramo poleg drugega slavljencu čestitati tudi kot uvozniku "Hamleta" v Evropo . . .

Drobno, a zanimivo

. . . V Washingtonu je februarja bila razstava abstraktne umetnosti iz Jugoslavije, katero je plačala Titova vlada. Kritika je to umetnost označila za provincialno ter dala priznanje samo slovenskemu slikarju Janežu Berniku. . . "Prav gotovo ni dovoljeno imeti Slovence v Sloveniji za državljane, ki bi morali znati hrvatsko-srbski jezik. S takšnim ravnanjem jih . . . potiskate v drugostopni, manjšinski položaj, ker hkrati takšnega dvojnega znanja ne prisojate. . . Takšna praksa rodi občutek in odnos 'Herrenvolka' in njegovo nasprotje — 'narod hlapcev.' Zato čela se bo 'ista politika in ista krivica potujčevanja kot v Avstriji na Koroskem. . . Slovenci ne želijo postati renegati in tudi nimajo namena, da bi se izgubili v srbsko-hrvatskem jezikovnem krogu . . ." (General Jaka Avšič v "Delu".)

. . . Slovenija je navzlic vsem oviram iz Beograda imela, za razliko od vse Jugoslavije, leta 1965 precezek izvoza v zahodne dežele z zdravo valuto nad uvozom od tam. Valuta je seveda šla v Beograd.

. . . Pavle Zidar je objavil v mariborski založbi "Obzorja" roman "Sveti Pavel". Gre za zgodbo slovenske kmečke vasi, ki leta po "osvoboditvi" kot en mož, s partijskimi prvaki na čelu, skriva domobranca, ki se je rešil pokolja. Kritika v Ljubljanskem "Delu" pisatelju priznava, da mu je "uspelo v značilnih prizorih prikazati nezadovoljnost kmečke srenje z obstoječimi razmerami, ki je bilo pogojena z nepremisljeno in često nasilno politiko krajevnih oblasti in organizacij do kmetov . . ."

. . . V začetku aprila je poteklo leto, kar je Glavni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije na pritisk javnosti in celo partijcev samih moral objaviti pismo o obrambi slovensčine v uradih, tisku in trgovini. . . . Ce bi tovarna kovanega orodja Kamnik dobila iz Beogra-

da dolarje za nakup potrebnega stroja, bi v štirih urah za ceno 200.000 dinarjev izdelala avtomobilsko orodje, za katero zdaj dva delavca potrebuje 14 dni in milijon dinarjev . . .

. . . Ustavljene so bile zlasti v Sloveniji priljubljene televizijske oddaje beograjskega sodnika za prekrške, ker je v eni napadal in obsojal tiste socialiste, ki v brk vsem marksističnim načelom dovoljujejo in odobravajo "ekonomsko prostitucijo" — samoprodajanje žensk tujcem, če zaohodno valuto oddajo titovski Narodni banki . . .

. . . Prav tako v brk vsemu socializmu so zaradi zvišanja cen domačemu vinu (1200 din za liter) začeli uvažati cele ladijske tovore te pijače iz — Španije. Dosedanja "fašistična zver" Franco je navsezadnje le dober za reševanje Tita in njegovih nekdanih španskih borcev . . . Ime prve "vinske" ladje iz Španije — "Mater Dei".

. . . Prvič v zgodovini je Slovenija morala uvoziti na stotine vagonov jabolk, s katerimi je nekoč zalagala pol Evrope, iz Švice. Jabolka so doma trikrat dražja ko pomaranče in dražja ko banane . . .

. . . "Vse bolj pogrešamo kulturno življenje . . . Včasih smo imeli pevске zборе . . . Zdjaj pa fantje ne znajo zapeti slovenske pesmi, le če se napijejo, krulijo nemške popevke," toži o kulturi v Ribnici upokojeni nadučitelj Janko Trošt v "Delu".

. . . Doklado za plačevanje strahotno podraženih stanovanj po reformi bodo dobivali le tisti, ki prebivajo v podržavljenih hišah. Tisti v zasebnih tega ne bodo deležni, je sklenila vlada SR Slovenije.

. . . JAT, ki ima monopol na redni letalski promet v Jugoslaviji, bo leta 1966 imel 1.200 milijonov dinarjev izgube. Za njeno delno pokritje bo zvečal cene in si sicer najbolj na pregradah Ljubljana — Beograd, Ljubljana — Skopje in Ljubljana Dubrovnik.

. . . Po statistiki zadnjega kongresa Zveze komunistov je leta 1964 izstopilo iz Partije v Sloveniji 1174 ljudi. 43 partijskih organizacij na področju Maribora ni to leto dobilo niti enega novega člana.

. . . Oddaja o alkoholizmu v Sloveniji na ljubljanski televiziji je ugotovila, da v Halozah, kjer je vino cenejšje od mleka, prihajajo otroci zjutraj v ljudsko šolo, ker dobe za zajtrk lahko samo žganje. Sladkorja viničarji, ki jih je komunizem obetal prve odrešiti, tam sploh ne poznajo, olja tudi ne.

. . . V ljubljanski Mestni knjižnici, nekdani Sentsjajkobski, izposodijo dnevno po 1000 knjig, največ nemških, angleških, francoskih in italijanskih.

. . . V Sloveniji je zdaj blizu 90.000 televizijskih sprejemnikov, skoraj polovica vse Jugoslavije, toda imetniki dobivajo komaj 45% odstotkov programa v slovensčini.

. . . Podarjena ameriška pšenica, ki jo izkrcavajo največ na Reki in v Kopru, stane v Ljubljani tri dinarje pri kilogramu več ko v Beogradu, ker železnica računa Sloveniji prevoz do Novega Sada, namesto do Ljubljane. Beograd je seveda trikrat bližji Novemu Sadu ko Ljubljana.

. . . Na ljubljansko medicinsko fakulteto se je letošnje šolsko leto smelo vpisati samo 150 študentov — v socializmu, kjer ima baje vsakdo pravico do sleherne izobrazbe brezplačno. Za srbske, makedonske in črnogorske univerze omejitve ni bilo.

. . . V Tišini v Prekmurju bodo obnovili kot kulturni spomenik grobnico nekdanih madžarskih grofov, lastnikov petanjskega gradu, najbrž v znamenje hvalečnosti, da je Slovincem kot madžarskim tlačanom bilo bolje ko danes v novi Jugoslaviji.

. . . Zaradi milijonskih goljufij in tatvin v ljubljanskem podjetju "Mercator", ki je lani imelo za 46 milijard dinarjev prometa, so postavili pred sodišče 48 uslužbencev. Tatinsko mrežo je organiziral tajnik komunistične organizacije v podjetju, ki ni dovolil sprejeti v službo nikogar, če se ni obvezal, da bo "sodeloval".

. . . 1964 je prvič v tem stoletju število nepismenih v Sloveniji, ki

je bila dejansko brez njih, naraslo, zaradi priseljevanja z Juga in zaradi pomanjkanja šol. V vsej Jugoslaviji se je število zvečalo za 60.000.

. . . "Na Balkanu je Roosevelt zagovarjal načrt, da bi ločili Srbijo od Hrvatske in Slovenije. . . Iz prevoda spominov bivšega britanskega zunanjega ministra Edene v ljubljanskem "Delu" — v spodbudo tistim, ki še danes trdijo, da je Jugoslavija bila "večna" postavka v načrtih zahodnih zaveznikov za Evropo.

. . . Tito je na čakalnem seznamu za novi Mercedes 600, najdražji avto na svetu, ki velja 16.000 dolarjev. Družbo mu delajo Aga Kan, odstavljani N'Krumah in Gina Lollobrigida.

. . . Ameriškemu levičarskemu pisatelju Arthurju Millerju, na Bledu izvoljenemu novemu predsedniku PEN-Cluba, se je unionso pivo priljubilo tako, da si prizadeva, naj bi ga ameriška vojska v Nemčiji kupovala v Ljubljani.

. . . Mladi Amerikanci za svobodo, organizacija republikanskih študentov, je zagrozila z bojkotom izdelkov petih največjih tobačnih tovarn v USA: American, Lorillard, Liggett & Myers, Philip Morris in Reynolds, ker uvažajo surov tobak iz komunistične Jugoslavije. Lani je to združenje s podobno grožnjo preprečilo, da bi bil Firestone prodal in postavil Romuniji tovarno za gumij.

. . . Predsedniku Zveze sindikatov Jugoslavije, Vukmanoviču Tempu, so na sestanku v Trzinu očitali, da so slovenska podjetja, ki izvažajo izdelke v države s konvertibilno ali trdo (zahodno) valuto, dobila iz Beograda samo 39% od tistega zneska prislužene ga tujeja denarja, ki jim po zakonu pripada. To je glavni vzrok brezposelnosti v slovenskih tovarnah, ki zaradi tega ne morejo naročati na Zahodu reprodukcijskega materiala, potrebnega za redno obratovanje.

. . . Titov življenjepisec in edini, ki ni izdal. Milovana Djilasa, Vladimir Dedijer, je postal član slovenskega PEN-Cluba v Ljubljani, ker ga v srbskega ne smejo sprejeti.

. . . V vsej gospodarski reformi ni nič trajnega razen naraščanja cen, so ugotovili februarja na zboru občinske skupščine mesta Ljubljane.

DR. L. EHRlich

Pariška mirovna konferenca
(dalje s 4 strani)

Medtem, ko je teritorijalna komisija 26. avgusta revidirala svoje predloge za to sejo, je minister Zolger podvzel še sledeče korake: Popoldne ob štirih je poslal Tardieuju kratko sporočilo kar na vizitki, naj se za slučaj plebiscita priključita še sodna okraja Ptuj in Ormož v ptujskem okraju, ter Ljutomer in Zgornja Radgona v ljutomerskem okraju. Zvečer istega dne je napravil vlogo, v kateri delegacija odločno protestira proti nameravanemu plebiscitu. To vlogo v francoskem jeziku je naslednji dan zjutraj poslal Comenceauju, Vesnic pa je isto vlogo v angleškem jeziku izročil ameriškemur delegatu Polku. Obenem je Vesnic napisal pismo Polku, v katerem ga prosi, da naj bi tisto delo, ki je plod intenzivnega sodelovanja Wilsona, ohranil in naj ne dopusti, da se vnovič spreminja.

Dne 27. avgusta ob treh popoldne je imel Trumbić razgovor s Polkom. Sicer je Trumbić že prejšnji dan prosil za to avdionco, a Polk ni utegnil in mu je sam določil to uro. V tem razgovoru je Polk povedal zaupno Trumbiću, da je stvar rešena v prilog naše države in da je plebiscit odklonjen. Omenil mu je tudi, da bo pogodba z Avstrijo v naslednjih dveh dneh definitivno redigirana. Polk je naložil Trumbiću glede štajerskega vprašanja strog molk in je zvečel o tem le Zolger. Na seji delegacije se je zato o tem previdno poročalo.

(Nadaljevanje sledi)

● Vatikani je odobril prošnjo argentinske hierarhije, da bi bila sobotna večerna maša priznana kot izpolnitev nedeljske obveznosti. Vendar morajo duhovniki pri taki maši uporabljati nedeljski mašni obrazec in tudi pridigati.

OD LEONA XIII. DO VATIKANA II K SLOVENSKEMU VPRAŠANJU IN JUGOSLOVANSKI PROBLEMATIKI

75 let razvoja sodobnega socialnega nauka Cerkve

75 let je kratka doba v zgodovini Cerkve. Toda 75. obletnica okrožnice Rerum novarum Leona XIII., ki je začela novo dobo v razvoju sodobnega družbenega nauka Cerkve (15. maja 1891), kaže jasno, da ima čas poleg svoje količinske strani, po kateri so leta enako dolga, tudi še drugo kakovostno plat, po kateri so nekatera leta bolj pomembna kot druga.

Strogo rečeno ni bila okrožnica Rerum novarum prva socialna okrožnica Leona VIII. in tudi ne prva moderna izjava Cerkve o družbenem vprašanju. Škof Ketteler je že 1. 1848 — isto leto, ko sta Marks in Engels razglasila Komunistični manifest, tadaj še kot župnik, pridigal šest govorov o socialnem vprašanju. Kljub temu pa se je uvedla navada, da veljajo za socialne okrožnice, ki so obenem glavni vir družbenega nauka Cerkve, predvsem Rerum novarum, Quadragesimo anno (Pij XI.), radijski govor Pija XII. za 50 letnico Rerum novarum (1941) ter okrožnici Janeza XXIII. Mater et Magistra in terris. Sedaj je treba dodati še pastoralno konstitucijo Vatikana II. o Cerkvi v sodobnem svetu.

Nekaj značilnih potez

Priložnostni članek za 75letnico izida okrožnice Rerum novarum gotovo ni primerno sredstvo za izčrpano tudijo o razvoju sodobne formulacije cerkvenega družbenega nauka. Za tak namen bi bila potrebna cela knjiga in podoben študij. Vendar je dobro, da si zlasti v teh dneh hitrih sprememb, ko se nam večših začne vrtneti in se nam zdi, da izgubljamo trdna tla pod nogami, obnovimo spomin na nakatera dejstva ter se bolj živo zavemo nalogo, ki nam jih ta razvoj nakazuje in nalaga.

Od škofca do celega sveta

Cerprav je naslavljanje okrožnic bolj ali manj stvar formalnosti, je vendar zanimivo ugotoviti, da smo doživeli tudi v tem pogledu dokaj sprememb, ki odražajo obenem spremembo v usmerjenosti sodobne Cerkve. Vse od Pija XII. so bile okrožnice naslovljene nadpastirjem, ki so v zvezi s sv. Stolico. Vsebinsko okrožnic je seveda narekovala že preje, da bi jo morali nadpastirji posredovati pastirjem in pastirji vernikom, toda bile so naslovljene le njim. V večini primerov so bile tudi pripravljene precej tajno. Sicer je bilo možno zaslediti kaka pol tajna namigavanja že nekaj časa poprej, toda vsaj objava je bila bolj ali manj nenajavljena — in izšlo je samo uradno latinsko besedilo. Preteklo je seveda vedno dokaj časa, predno so bile na razpolago prestave v žive jezike — in takrat je mnogokrat zanimanje širšega občinstva za okrožnico že zamrlo. Janez XXIII. je postopek temeljito spremenil. O okrožnici Mati in učiteljica je govoril že dolgo popreje, objavil glavne točke, ki jih bo obravnavala — in zamudil datum obletnice, ker je hotel imeti objavljene istočasno s latinskimi originalom tudi prevode v glavne sodobne jezike. Svet je seveda tudi presentil, ker je naslovil okrožnico ne sam hierarhi in duhovnikom, marveč tudi vsem katoliškim vernikom. V svoji mirovni okrožnici "Mir na zemlji" je pa razširil krog bralcev celo na "vse ljudi dobre volje". Pastoralna konstitucija je obdržala to odprtost svetu, ki izbrčno omeja, da je namenjena celotnemu človeštvu.

Sprememba v slogu in jeziku

Socialne okrožnice vse od Janeza XXIII. so znane po svojem izpoljenem slogu, sholastični terminologiji in sistematični obravnavi snovi. "Mati in učiteljica" uporablja sodobno govorico, ki jo more razumeti povprečno izobražena oseba brez učenih komentarjev, večkrat ponavlja iste ali podobne nisme ter si prizadeva osvoboditi se izrazoslovja preteklega doba. Isto je možno trditi tudi o koncilovih pastoralnih konstitucijah.

Vedno širša obzorja

Vsebinsko okrožnic kaže očiten razvoj v širino in globino. Rerum

novarum se omejuje v glavnem na razmerje med delom in kapitalom v industrijski družbi, Quadragesimo anno obravnava celotno družbeno vprašanje industrijske družbe ter povdarja potrebo ne samo po preobnovi npravi, ampak tudi po obnovi družbenega reda. Janez XXIII. je prvi vključil v okrožnico tudi poljedelstvo in industrijsko nerazvite dežele. Pij XI. je povdaril, da moremo reševati družbeno vprašanje ne v okviru poedinega podjetja, marveč v celotnem narodnem gospodarstvu, Janez XXIII. pa je zatrdil, da je tudi ta okvir preozek. Sodobno družbeno vprašanje je možno zaradi spremenjenih razmer reševati smiselno in z upanjem na uspeh samo, če upoštevamo mednarodno povezanost vsega človeštva. V svojih okrožnicah uporablja tudi nov izraz: Mednarodna občina blaginja.

Priznanje vrednosti svetne kulture

Ze zgodnje formulacije sodobnega cerkvenega nauka so priznale neko samostojnost svetnega področja (Leonova Immortale Dei n. pr. naglašala svobodo državljanov v izbiri oblik države pod pogojem, da taka oblika uspešno zagotavlja občo blaginjo), toda take izjave so zvenele precej abstraktno in dejanski povdarek je bil še vedno, da Cerkve daje vse in svet naj sprejme vse. Šele Pij XII. je ob neki priliki izjavil v začetku mnogih, da se mora tudi družbeni nauk Cerkve učiti od pozitivnih družbenih znanosti. Janezove okrožnice so polne tega duha, ki je tudi duh verske obnove: da je prvenstvena naloga Cerkve služba človeštvu in da mora Cerkve sprejeti vse pozitivne vrednote sveta, četuli bi zrasle izven njenega območja in vpliva. Janez XXIII. je povdarjal, da je za reševanje družbenih vprašanj enako potrebno tehnično znanje in strokovna usposobljenost kot nadnaravna usmerjenost. Janez je dal v svoji okrožnici polno zaslonbo idejam sodobnih katoliških mislecev kot so bili Teilhard de Chardin ali Paul Claudel, ki so naglašali, da se mora človek zveličati ne z begom iz sveta, marveč z aktivnim vposeganjem v vsakdanje življenje in izpolnjevanjem nalog v svetu. Pastoralna konstitucija prav izrečno povdarja, da Cerkve tudi prejema od sveta in da hoče biti z njim v dvogovoru, ne več zgolj pridigar ali celo sodnik.

Kolegijalnost tudi v razglašanju cerkvenega družbenega nauka

Mnogo oseb, ki so se malo bolj temeljito ukvarjale z družbenim naukom Cerkve, je čutilo veliko nedoslednost med načeli, ki so bila povdarjana kot temeljni stebri nauka, npr. nauk o subsidiarnosti, in pa med prakso v Cerkvi, kjer so bila večinoma prezrta ali vsaj izrinjena v ozadje. Vatikani II. je prav gotovo prinesel dokaj svežega zraka na tem področju. Sicer bo preteklo še precej časa, predno bodo te ideje prezele celotno cerkveno organizacijo, toda vsak dan poroča o novih poizkusih oblikovati nove forme (senat škofov, škofijski in župnijski sveti itd).

Vsebinsko pastoralna konstitucija "Cerkve v sodobnem svetu" ne vsebuje mnogo več kot zadnje okrožnice (nekoliko več odprtosti se kaže v vprašanju kontrole rasti prebivalstva in nekoliko umika v vprašanju vojne in mira). Morda bi se zdelo nepotrebno, da je bil ta dokument sploh izdan. Kar je še bolj zanimivo pri vsem tem, je dejstvo, da je to ne samo najdaljši dokument zbora, ampak tudi edini, ki ni bil pripravljen vnaprej. Zdi se, da so hoteli zbrati škojke kot celota zastaviti svoje avtoriteto za družbenim naukom Cerkve. Tako je na koncu tega so razmerno kratkega časa 75 let po izidu Leonove okrožnice Rerum novarum izpolnjeno, kar je Leon XIII. izjavil o sebi: da bo pomaknil Cerkve tako daleč naprej, da je ne bo noben njegovih naslednikov mogel pomakniti zopet nazaj v prejšnje stanje. Tako danes družbeni nauk Cerkve ni več glas vpijočega v puščavi, ki so ga celo mnogi škojke bolj ali manj očitno bojkotirali, marveč nauk celotnega škofovskega zbora. Janez XXIII. je že v okrožnici

Ob priliki izrednega kongresa Zveze književnikov Jugoslavije, ki je bil pred zadnjimi božiči v Beogradu in ob priliki zasedanja centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije v mesecu februarju tega leta je nacionalno vprašanje zopet močno vdarilo na dan tako med pisatelji kot med vrhovi partije. Pisatelji so sprejeli nov statut po katerem se je Zveza književnikov Jugoslavije razvila v zvezo republiških oziroma nacionalnih pisateljskih društev. — Na svojem zadnjem občnem zboru se je Društvo slovenskih književnikov preimenovalo v Društvo slovenskih pisateljev. — Partijski vrhovi pa na svojem zasedanju vprašanja niso rešili niti teoretično, da o praktični rešitvi sploh ne govorimo.

Ker članek Nacionalni spori v "socialistični" Jugoslaviji v Glasu Slovenske kulture akcije z dne 31. marca 1966. navaja mnoge citate udeležencev v debatah, ki so se razvile ob gornjih zasedanjih in po njih in jih pravilno komentira, ga objavljamo pod gornjim naslovom, ker smatramo, da pravilno spada v njegov okvir.

Nacionalni spori v "socialistični" Jugoslaviji

Ni še tako dolgo, ko je bilo nacionalno vprašanje v "socialistični" Jugoslaviji nedotakljiv tabu. S prav fetišističnim kultom marksizma do svojih "znanstvenih" rešitev so slavili pseudofederalistično formulo "bratstva in edinstva". Toda realnost je bila tudi to pot močnejša kot marksizem. Obstoj trenj med narodi v Jugoslaviji je moral priznati zadnji partijski kongres. Hotel je preprečiti razširjanje narodnih sporov, posebno v partiji sami. Več dogodkov iz zadnjega časa kaže, da mu to ni uspelo.

Konec decembra 1965 si je dalo "Udruženje" jugoslovanskih pisateljev po dolgih bučnih in ostrih debatah nova pravila. Stara so bila pravi centralistični vzorec, ki je omogočil, da se je na sedežu v Belgradu izcimila tipična "birokratična skupina" s težnjami po srbski hegemoniji. "Reformisti" so terjali, da se tudi v društvu pisateljev izvede decentralizacija, ki je danes modno geslo v Jugoslaviji. Po novih pravilih bi postalo "Udruženje" zveza republiških pisateljskih društev.

Kljub temu, da so prizadevniki za nove statute poudarjali, da se nečejo "izolirati" in da ne goje protijugoslovanskih čustev — dejansko tudi novi statuti niso v skladu s principom narodnih literatur — so velikosrbsko usmerjeni nasprotniki reorganizacije reagirali z neverjetno nasilnostjo. Borislav Mihajlovič-Mihič, ki je znan literarni kritik v Belgradu, je trdil, da so nova pravila "prvi konfederalni akt", ki ga je sprejela kakšna družbena organizacija, tako pa v nasprotju z načeli ustave, ker je Jugoslavija federativna država. Srb Zivan Milisavac in Črnogorec Dušan Đurovič sta jurišala na "dokument", ki je v vseh ozirom pomanjkljiv, ki bi se ga sploh ne smelo predložiti "kongresu".

V viharnem ozračju se je zgodilo več incidentov. Nekateri delegati so treskali z vrati in odhajali iz dvorane, drugi kričali, se krohotali, zasmejovali, zmerjali. Vito Marković, mladi pisatelj iz Šabca z beatlesko frizuro, je vpil: "Vi ste čisto nava-

zauheval, da postane sestavni del vseh vzgoje in izobrazbe.

Prenos v življenje

V tem kratkem času 75 let je Cerkve ne samo izrazila bolj doletno svoj družbeni nauk za sodobno življenje, marveč pripravila tudi druge potrebne pogoje, da bo mogel na bolj praktičen način zajeti življenje vsakega vernika in postati pomemben v njegovih vsakdanjih življenjskih izkušnjah.

S tem je zaključena prva faza. Druga faza, ki je potekala vsaj do neke mere že istočasno s prvo, pa ne vedno dovolj učinkovito, bo morala dokazati svojo življenjskost v prihodnjih letih: seznaniti vsakega vernika z vsebino in načeli ter praktičnimi navodili za vsakdanjo rabo.

Nobenega dvoma ni, da je sodobna družba preobložena s socialnimi problemi. Nobenega dvoma pa tudi ni, da bi svet izgledal precej drugače in boljše, če bi vsaj vsi katoličani živeli po tem družbenem nauku Cerkve. Prihodnje obletnice okrožnice Rerum novarum bodo stavile to vprašanje vsakemu izmed nas. Skrbimo, da nam ne bo treba biti v zadregi z odgovorom.

dreš

den duhovni plankton. Pazite, ta pes zgodovine vas bo nekoč oklal za vse, kar ste storili danes! Reklo se bo, da so vaš načrt pravil narezali mesarji. Laž se je vgnezdila med vami kot kuga.

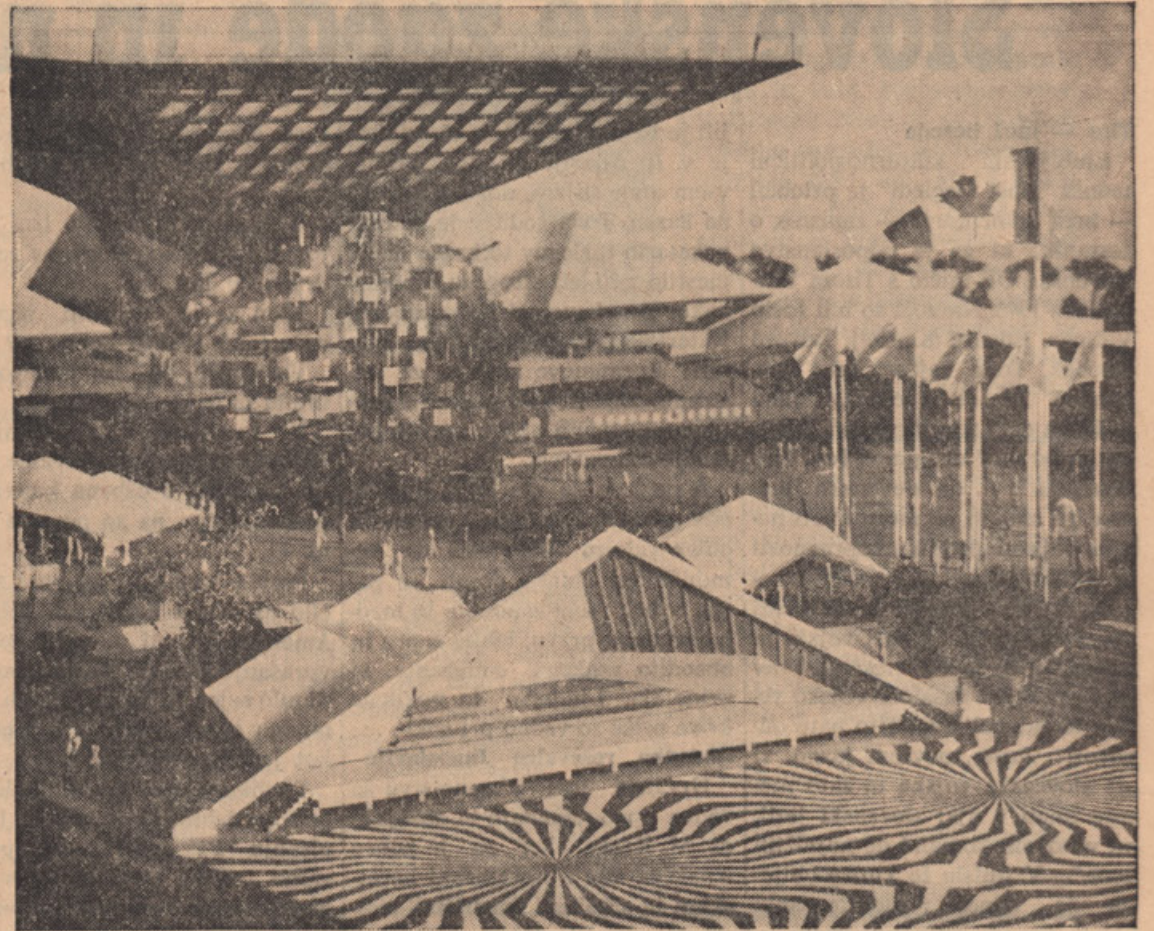
V začetku februarja je NIN, zelo razširjeni belgrajski tednik, prinesel članek glavnega tajnika Socialistične zveze Milentija Popovića, ki je hotel spomniti na stališče "voditeljev". Trdil je: Jugoslovanstvo, teorija, ki je bila formulirana v 19. in v začetku 20. stoletja, ki naj bi po njej južni Slovani veje enega in istega ljudstva, ni bilo nikdar sprejeto od marksizma. Zanje so Južni Slovani različna ljudstva. Jugoslovanstvo je bila ideologija centralizma in kralja Aleksandra. Sedanja ustava, ki vsakemu ljudstvu daje lastno republiko, to ideologijo obsoja. V času, ko se vedno bolj razširjajo narodni spori, se je tega dejstva treba zavedati". Nato je Milentije Popović odrekel znanstveno vrednost mnenju nekaterih zgodovinarjev, ki sicer pripuščajo več narodnosti Južnih Slovanov, ki pa menijo, da bo sčasoma pojem naroda zastarel in da bo nekega dne razvoj pripeljal do "jugoslovanske družbe".

Takoj mu je v nedeljo, 13. februarja, odgovoril Kardeljev učenec, direktor sarajevskega inštituta za zgodovino delavskega gibanja, Enver Redžić s pravim pravcatim zagovorom jugoslovanstva. Redžiću velja jugoslovanstvo za progresivno idejo v zgodovini bojev jugoslovanskega dalevskega razreda. Brani se, da ni nezdravljivo iz decentralizacije in samoupravljanjem. Redžić, ki je vpliven ideolog bosanskih komunistov, sprašuje člana politbiroja: "Ali ni nekaj absurdnega, biti v Jugoslaviji proti jugoslovanstvu?"

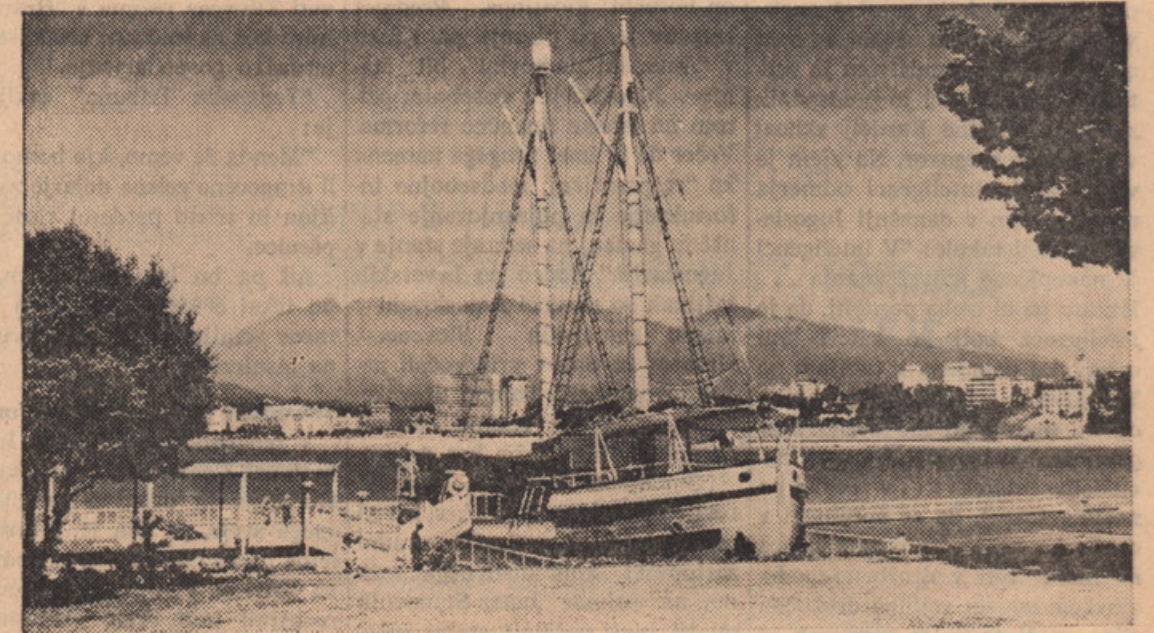
Seja centralnega odbora Zveze komunistov Jugoslavije, ki se je začela 26. februarja, je bila sklicana predvsem zaradi gospodarskega položaja. Ker pa je vprašanje investicij eden najbolj pekočih vzrokov trenj med narodi v Jugoslaviji, so morali "voditelji" spet katero reči tudi o pogočnitjnih nacionalizma.

Konec svojega razlaganja je Tito napadel nekatere pisatelje in zgodovinarje, ki s svojimi spisi "zastrupljajo" odnose med ljudstvi Jugoslavije. Vse prepogostokrat se vračajo v preteklost, prikazujejo zgodovino na kriv način, kdaj slavijo kot velike osebe, ki so bile samo "pigmeji". V tisku in revijah je brati ideje, "ki nimajo nič skupnega z našim gledanjem na realiteto". Boj zoper deviacionizem ni dovolj energičen. "Naša budnost je popustila. Ne smemo dopustiti, da bi komunisti padli v blato šovinizma. Te baže pojavom moramo postaviti nasproti moč naše ideologije in se ne smemo lotevati administrativnih ukrepov".

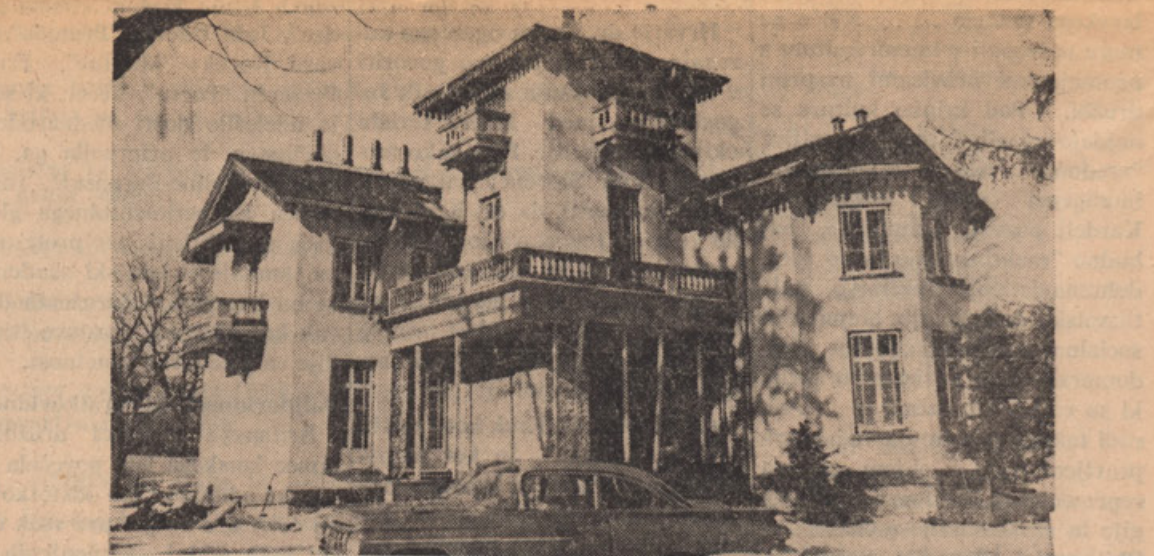
Tudi Ranković se je ubadal z "analizo" pojavov nacionalizma in šovinizma in je dokazoval, da je "izgradnja" "socialističnih odnosov" in samoupravljalnega sistema najboljša pot k dokončni odstranitvi teh pojavov. Postavil je pravilo, da mora komunist pobijati nacionalizem najprej in predvsem v svoji lastni republiki. Omejil se je nato na Srbijo in zatrdil, da bo boj srbskih komunistov zoper pojave nacionalizma zelo olajšal delo komunistov v drugih republikah. To pa zato, ker so Srbi najbolj številni in imajo zato večje odgovornosti v "pravilnem razvijanju nacionalnih odnosov". "Vendar so

"Kanadski paviljon" namenjen za svetovno razstavo "EXPO '67 v Montrealu.

V Vancouverškem pomorskem muzeju je razstavljena ladja R.C.M.P.-a St. Roch, ki je prva prepotovala takolimenovano severno pot Kanade v Arktiku. —Courtesy: Financia Post.

"Bellevue House" v Kingstonu, Ontario, hiša soustanovitelja kanadske federacije Sira John A. Macdonalda. — Courtesy: Globe and Mail.

KOLIKO STVARI RES STANEJO?

Podjetniki stalno zatrjujejo, da so cene, ki jih zahtevajo za svoje proizvode, vedno zelo blizu proizvodnih stroškov. Ka-

komunisti, ki se tega ne zavedajo, je sklenil policijski minister belgrajske vlade.

Prav lahko si je misliti, kako bodo sedaj slovenski komunisti šli v boj zoper "pojave nacionalizma" v Sloveniji.

Zadnji dogodki kažejo ne samo to, da je marksistična doktrina spriče dejstva narodov v Jugoslaviji odpovedala, temveč tudi to, da nacionalno vprašanje povzroča huda nesoglasja v partiji sami, celo v vodilni plast. To ni samo jugoslovanski pojav. Nacionalni impulzi razjedajo ves socialistični blok, tado da se stari revolucionar Isaac Deutscher boji (v Le Nouvel Observateur, 23. febr. 1966, str. 26-27) za usodo socialističnega gibanja, če se ne bo "prerodilo" v internacionalizmu. Toda to so skrbi socialistov.

Slovence briga predvsem dejstvo, da v dvajsetih letih "federalizma" v Jugoslaviji hegemonistične težnje vlesrbstva (alias jugoslovenstva) niso prav nič izgubile svoje silovitosti. Postavlja se vprašanje, ali je srbska politična psihologija sploh možna realizirati pojem federalizacije.

dar pride pa do resne tekme, isti cenil in nobeno podjetje ni se večkrat izkaže, da so bile njihove trditve na dokaj trhljih nogah. Pred leti so n. pr. zadržne trgovine na Švedskem izražale, da so cene pisalnih strojev silno pretirane. Začele so se pogajati s tovarnarji za znižanje cen. Tovarnarji so trdili, da je prodajna cena najnižja, ki jo zmorejo. Vsako znižanje bi pomenilo gospodarski polom. Zadržniki so imeli svoje številke, ki so kazale drugače. Dobili so nekaj strokovnjakov, ki so se spoznali na proizvodnjo pisalnih strojev ter začeli izdelovati pisalne stroje sami. Brez težave so jih lahko proizvedli tako poceni, da so jih postavili na trg za polovično prejšnjo ceno. Sedaj so pa naenkrat tudi ostali proizvajalci zmogli prodajati pisalne stroje po

• Na Japonskem so postavili lansko leto spomenik na čast dvema kemičnima sredstvom za pobjanje bolezni na rastlini rizi, ki so ju razvili v Zapadni Nemčiji. Šele sedaj je postalo mogoče kontrolirati to bolezen, ki je uničevala velik del žetve rizi.

TRGOVSKO PODJETJE EXPORT — IMPORT JOŽE VIPAVC STUTTGART STÖCKACHSTRASSE 20 W. GERMANY, EUROPE

nudi vsem rojakom priložnost, da ne zelo enostaven način omogočijo sorodnikom in prijateljem v domovini in ostalih delih sveta nabaviti razne proizvode svetovno znanih nemških tovarn po izredno ugodnih in konkurenčnih cenah, katere so znatno nižje od domačih: Gospodinjske stroje vseh vrst, radioaparate, televizorje in magnetofone, električne sijalne stroje in ročne pletilne aparate, foto in kinokamere, lesnopreredovalne stroje — raznovrstne motorne žage in kmetijske stroje kot so motorne kosilnice, škroplilnice in traktorje. Zahtevajte naše ponudbe in pojasnila. Odgovarjamo takoj v slovenskem. Pošiljke odpredelamo po želji takoj v domovino, kakor tudi v ostale dele sveta na zaželeno naslove.

Toronto

Koncert Slovenskega okteta v Torontu

V vrsto koncertov, ki jih je letos priredil v Ameriki Slovenski oktet iz Ljubljane, je bil tudi vključen koncert 28. aprila v Eaton's Auditorium v Torontu. Udeležba s strani slovenskih rojakov iz Toronta in okolice je bila zelo dobra.

Program koncerta so oktetovci sestavili tako, da je bil to koncert mednarodnih pesmi. Obsegal je 24 pesmi; od teh je bilo slovenskih 12. Izven program in na željo občinstva so za slovo dodali še dve slovenski: Mojca (koroška) in Zabe (Vodopivec). Kot običajno so tudi to pot dali prvo mesto pesmim v latinskem jeziku slovenskega mojstra vokalne polifonije, Jakoba Gallusa.

Pri izvajanju pesmi v prvem delu programa se je kazala utrjenost ne le na obrazih pevcev, ampak tudi v njihovih glasovih. V tem delu sta bila prvi tenor in drugi bas mnogokrat odločno premočna, drugi tenor pa šibek. To je kvarilo enakomernost in zlitje glasov v zboru in nehoti dajalo poslušalcu vtis povprečnega pevskega zbora. Izgovarjava večkrat tudi ni bila enotna. V drugem delu je bilo njihovo petje popolnejše, tako kot ga je Slovenski oktet dejansko zmožen.

Z radovednostjo smo pričakovali "krstno predstavo v Torontu" novega člana okteta, tenorista g. Rudolfa Francela, saj so drugi glasovi večini Slovencev poznani vsaj s plošč. Kot nalašč je imel g. Francel na koncertu v zvezi z zborom več točk solo petja. G. Rudolf Francel ima zvočen, mehek in mil glas — pravi lirski tenor — in izvrstno tehniko. S svojim doprinosom bo nedvomno pripomogel k slavi okteta in ohranjanju njegovega udejstvovanja na dostojni umetniški višini.

• Na Cvetno nedeljo letos je Community Folk Art Council pripravil drugo, pestro razstavo velikonočnih miz raznih narodnosti. To pot v novi občinski hiši (City Hall). Ze sama posebnost stavbe je privabila toliko ljudi, da je bil pogled nanje kot na pravo mravljišče. Mize so bile razpostavljene na obeh straneh okrogle avle.

Ob vhodu je stalo drevo, na katerem so viseli pobarvani in mojstersko okrašeni pirhi vseh zastopanih narodnosti.

Po otvoritvi, kateri so prisostvovali povabljeni gosti, so razstavišče zabavali tudi razni narodnostni pevski zbori. Med pisano množico raznobarnih narodnih noš so bile razstavljene mize. Slovenko je pripravila Katoliška ženska liga pri Mariji Pomagaj. Ob mizah so stali mladeniči in mladenke v svojih narodnih nošah. Vsaka miza je pokazala velikonočni običaj svojega naroda. Vzbujaše so zanimanje in povpraševanje, da si bil komaj kos vsem odgovorom. Ustavil se bom pri naši slovenski mizi. Slovenija je bila tokrat že bolj znana obiskovalcem zaradi prestolice Ljubljane, kjer so nedavno bile Hockey tekme. Slišali so, da smo Slovenci del Jugoslavije, s svojim jezikom in kulturo. Na mizi je bila poleg belega platnenega prta z klekljanimi čipkami, okras gorenske noše, auba z originalno ruto in verižico ter slovensko butaro, ki je marsikoga zanimala.

Jerbas, poln dobrot tercekar, kot je običaj v Sloveniji nositi k blagoslovu — sta vzujala posebno pozornost. Za gospe je bila mikavno potica in so se zanimale za recept. Bled (ročno delo — gobelin), Bohinj in narodne noše, so marsikateremu tužcu osvežile spomin, da se je spomnil, da je bil kdaj s Sloveniji. Marsikdo je hotel kupiti ročna dela, lesene krožnike, skrinjice, škatle ali druge narodne reči, ki so bile v miniaturi postavljene na mizo. Slovenski pušljec je zaključil celoto, iz katerega je dihal kosček domovine. Če bi hoteli pokazati običaje vseh krajev Slovenije bi bili dve mizi pravgotovo premajhni.

Trije v slovenskih narodnih nošah. Mirjam in Peter Cekuta ter Ana-Mary Zumer so spretno odgovarjali na zastavljena vprašanja. V pomoč jim je gotovo bilo Janskoletno potovanje skozi Slovenijo. Hvala jim za dobro opravljeno delo.

• V cerkveni dvorani v New Torontu je na cvetno nedeljo popoldne vpriporil g. Stane Brunšek s svojimi igralno družino moderno pasijonsko igro: Obsodili so Kristusa. Drama je delo Branka Rozmana. Slovensko občinstvo je pokazalo ob tej priliki veliko zanimanja in prihitelo k vpriporitvi v velikem številu.

• Na veliki četrti dopoldne je nad 50 slovenskih otrok iz Toronta nastopilo na torontski televiziji postaja št. 9. Folklorna skupina Slovenske šole Marije Pomagaj se je predstavila z dvema narodnima plesoma. Mladinski zbor šole Marije Pomagaj je v triglasnem zborovnem petju podal sledeče pesmi: Cuk se je oženil, Zablavljenka, Jaz pa pojdem na Gozrenjsko. Petje so operaterji povzeli s pokazom pokrajinskih slik z zemlje, o kateri so otroci peli in govorili. Slovenska mladina je z voditeljem programa govorila v angleščini še o slovenskih pesmih, plesih in narodnih nošah. Tik pred zaključkom oddaje je ravnatelj šole Marije Pomagaj, g. Tone Zrnc, pozdravil v slovenskem jeziku poslušalke in poslušalce in jim voščil vesele praznike.

Nastop slovenske mladine na TV je pohvale vreden, saj je nam, ki smo zrlji znane obraze, veselo igralo srce. Slovenija pa je bila kanadski javnosti predstavljena na priklupen in svojski način. Prepričani smo, da ta nastop ne bo zadnji.

Windsor,

• Ze vrsto let so slovenski rojaki v Windsorju gojili željo, da dajo doraščajoči mladini slovensko izobrazbo in slovenskega duha. V preteklem marcu so res ustanovili slovensko šolo in pričeli s poukom takoj po Veliki noči. Šola obiskuje 36 slovenskih otrok. Šola je vzel pod pokroviteljstvo poseben odbor staršev. Vodi ga g. Avgust Zupane. Skupini učiteljev načeljuje g. Lojze Zagar. Tako je vzbrstela med nami nova slovenska kulturna ustanova, šola, ki bo v prid mladini in v ponos ter tolažbo staršev.

Cleveland

• Predavanje o južnem Vietnamu. V soboto zvečer 26. marca je v Baragovem domu v okviru Sportnega kluba govoril o svojih izkušnjah, o bojih ter o ljudeh in deželi južnega Vietnama Warant Officer Frank Ovič, slovenski rojak iz Geneve, Ohio, ki je tamkaj služboval pri ameriških oboroženih silah kot pilot helikopterjev in je v času svojega službovanja bil odlikovan s številnimi ameriški in vietnamskimi odlikovanji. Predavatelj je govoril ob skioptičnih slikah.

Ovničev predavanja je sprožilo tudi akcijo za darovanje krvi za ranjence v Vietnamu, ki jo je organiziral Sportni klub v zvezi s clevelandskim Rdečim križem. Darovanje krvi je bilo 28. aprila. O akciji je pisalo tudi clevelandsko časopisje in so jo omenile tudi clevelandске televizijske postaje.

• Koncert Glasbene Matice. V nedeljo popoldan 27. marca je v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju nastopila Glasbena Matica s svojim spomladanskim koncertom. Po smrti njenega ustanovitelja in dolgoletnega dirigenta Antona Sublja vodi zbor Mrs. V. Fillingar, ki nadaljuje njegovo delo in izročilo. Zbor je pel skladbe Satnerja, Vilharja, Zormanja, Preglja, Pavčiča in Hubada ter operne skladbe Offenbacha in Verdija, poleg slovenskih narodnih pesmi in priljubljenih ameriških skladb. Koncert je dobro uspel.

V začetku junija bo Glasbena Matica odpotovala na pevsko turnejo po Sloveniji.

GRAMOFONSKÉ PLOŠČE

Najpopolnejša izbira najnovejših GRAMOFONSKIH plošč na tem kontinentu, uvoženih iz Slovenije in drugih evropskih dežel. MAGNETOFONSKÉ trake snemamo po vaši želji. Zahtevajte katalog v vašem jeziku; pošljemo ga brezplačno.

COMET Records Distributor Co.

555 St. Clair Ave. W. L.E. 5-7269 Toronto, Ont., Canada

• Obisk naškofa Čekade.

V začetku aprila je obiskal Cleveland škofljanski nadškof dr. Smiljan Franjo Čekada. Prišel je v Severno Ameriko, da bi nabral sredstva za zidavo nove stolnice v Skoplju, ker je bila prejšnja porušena ob zadnjem potresu. Obiskal je tudi župnišče pri sv. Vidu. Hrvatska fara sv. Pavla mu je pripravila sprejem v nedeljo zvečer 3. aprila.

• Predavanje g. Zdravka Novaka

V soboto zvečer 2. aprila je v Slovenskem domu na Holmes Ave. v okviru predavanj krajevnega društva ZSPB "Tabor" predaval g. Zdravko Novak o temi "Ali je borba proti komunizmu še potrebna?"

• "Jakob Ruda".

V nedeljo popoldan 3. aprila je v Slovenskem domu na Holmes Ave. dramatsko društvo priredilo na tamkajšnjem odru priredilo predstavo Cankarjeve drame "Jakob Ruda". Režiral je g. Ivan Hauptman. Poglavitne vloge pa so igrali sledeči: Ivan Jakomin (Jakob Ruda), Rotija Mauser, Majda Stanovnik, Florijan Osredkar, Miro Odar, Avgust Dragar in Elka Pretnar. Predstava je bila lepo doživljaj. Zelo se je odlikoval g. Ivan Jakomin v glavnih vlogi.

• Radijski velikonočni program

Slovenska oddaja "Melodije in pesmi iz lepe Slovenije" na clevelandski narodnostni radijski postaji WXEN-FM nam je za Veliki teden in Veliko noč ponovno pripravila časa in dnevom primeren spored in nam približala toplino in svečanost slovenske Velike noči. Oddajo vodi dr. Milan Pavlovič ob sodelovanju gospodov Rada Menarta in Pavla Bortšnika.

• Predavanje.

V nedeljo popoldan 17. aprila je v Baragovem domu v okviru clevelandskega društva ZSPB govoril dr. Miha Krek pod naslovom: "Ob petindvajsetletnici" o dogodkih, ki so privedli Jugoslavijo v vojno.

• Koncert "Slovana".

V nedeljo popoldan 17. aprila je bil v Slovenskem domu na Reher Ave. koncert pevskega zbora "Slovan" pod vodstvom dirigenta Vauterja. Koncert je lepo uspel.

• Nastop "Kresa"

V soboto zvečer 23. aprila je na odru Slovenskega narodnega doma na St. Clairju nastopila plesna skupina "Kres" in izvedla obsežen spored v treh delih. Prvi del je obsegal motive in običaje slovenskega podeželja, naslednja dva pa sta obsegala prizore na motive sodobnih pesmi in glasbe in ples po narodnih in ponarodnih pesmih. Nastopilo je 26 plesalcev in plesalk. Spored je pripravila in vodila ga. Eda Vovk. Večer je lepo uspel.

• Koncert Slovenskega okteta.

V nedeljo popoldan 24. aprila je v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju gostoval Slovenski oktet iz Ljubljane, ki je prišel na pevsko turnejo po Združenih državah, Kanadi in Mehiki. Oktet praznuje petnajstletnico svojega delovanja in je razvil svoje pevske in izvajalne sposobnosti do viške.

Chicago

• Družabna prireditve slovenskih Akademikov "Sava" v soboto 23. aprila je uspešno prav dobro. Savani znajo vedno združiti koristno s prijetnim. Prvi del je obsekal plesi in komični nastop v katerem so sodelovali g. Ciril Pfeifer, ki je dobil "topel aplavz". Stara korenina z ljubljanskih oderskih desk! Redki so! Zapeli so tudi člani Mladinskega pevskega zbora pod vodstvom p. Vendečina, radijski plesalci so se tudi lepo odrezali. Kar dve godbi sta se kosali: "Mladi Slovenci" in pa — kar je bila novost: Tivoli kvintet, ki ga vodi naš fant g. Janko Arko. Veseli smo takih le nastopov!

• Kardinal Jožef Beran, primas Češke se je mudil proti koncu aprila za 4 dni v Chicagu, kamor je prišel v soboto 23. aprila. Na letališču so ga sprejeli zastopnik nadškofa, pom. škof Cletus O'Donel. Nadškof Cody je bil v Rimu. Pozdravili so ga tudi zastopniki mesta, senator Douglas ter zastopstvo Zveze Slovenskega Orlovstva in katol. poljskega Sokola v kroljin. — Kardinal je v soboto zvečer imel tiho mašo v cerkvi čeških benediktincev Sv. Prokopija, pozneje je bil navzoč na banketu njemu v čast v Conrad Hilton Hotelu. V nedeljo 25. aprila je pristostvoval maši v Blessed Agnes Church. V Ponderljk 25. aprila je na St. Procopius College prejel častni naslov. Kardinal Beran je junak naših dni. Nemci so ga za časa Hitlerjeve strahovlade poslali v Dachau. Nekaj dni, predno bi ga zadel u-soda onih, ki so bili sežgani v krematoriju, so ga rešili Amerikanci, ki so zasedli smrtno taborišče. Kardinal je to hvaležno priznal. Komunisti so ga kmalu po prevzemu oblast znova zaprli in XXIII. pa je zatrdil, da jetudi ta mu onemogočili izvrševanje njegovih nadškofovskih dolžnosti. Pred nekaj leti je bil imenovan za kardinala in lani so ga rdeči satani izpustili in mu prepovedali povratek v državo. Toda kardinal Beran je kljub visokim letom optimist in pravi, da se bo vrnil.

• Predavanje dr. Franca Blatnika v soboto 26. marca je bilo nad vse zanimivo. Govoril je o težavah pri zvezah z zapadnimi zavezniki. V predavanju je tudi omenil sodelovanje našega dopisnika g. Mirka Geratiča.

• Občni zbor Društva Slovenskih protikomunističnih borcev "Tabor" je bil v soboto 26. marca. Zal, da je bilo isti večer tudi predavanje č.g.dr. Blatnika.

• Veleblagovnico bomo imeli v osrčju fare. Ves blok od pogrebnega zavoda g. L. Zefrana do Wolcott Ave bodo zravnali z zemljo in tam zgradili nove tavbe. Ali bo napredek tudi v korist Slovenstva, je drugo vprašanje.

• Veleblagovnico bomo imeli v osrčju fare. Ves blok od pogrebnega zavoda g. L. Zefrana do Wolcott Ave bodo zravnali z zemljo in tam zgradili nove tavbe. Ali bo napredek tudi v korist Slovenstva, je drugo vprašanje.

• Veleblagovnico bomo imeli v osrčju fare. Ves blok od pogrebnega zavoda g. L. Zefrana do Wolcott Ave bodo zravnali z zemljo in tam zgradili nove tavbe. Ali bo napredek tudi v korist Slovenstva, je drugo vprašanje.

CERKEV NA HRVATSKEM

Avstrijski dnevnik "Kleine Zeitung" je objavil 12. februarja t.l. članek Gerta Schlegela pod naslovom "Der Atheismus wird muede" (Brezboštvo postaja trudno). Dopisnik na kratko opiše novo župnijo v Zdenčini blizu Zagreba, ki jo je pred petimi leti ustanovil kardinal Šeper. Ustanovitev je bila zelo enostavna. Nadškofov kaplan je pripeljal novoposvečenega duhovnika pred zapuščeno kmečko hišo s hlevom in mu rekel: "To je Vaša fara!" Sedaj prihaja k maši, ki jo daruje v nekdanjem hlevu (za novo cerkev ne more dobiti dovoljenja), kakih 30% prebivalstva. Verskega pouka v njegovem stanovanju se udeležujejo. Poročevalec piše, da oblasti žujejo tudi odrasli, ne samo otroke. Delajo preveč ovih (čeprav je moral zopet zabiti okna, ki jih je napravljal v "cerkvi"), ker so se denunciantje preselili v večja mesta. Tako dobiva Cerkev minimalno svobodo, ki dopušča izrazne močne rasti.

ŽIVLJENJE POSTAJA DRAŽJE

V zadnjih 12 mesecih so se življenjski stroški povečali ne samo v deželah, kjer denar nima skoraj nobene vrednosti, marveč tudi v ostalih deželah, kjer so bile cene zadnja leta sorazmerno stalne. Po nradnih cenitvah so se zvišali življenjski stroški v zadnjih 12 mesecih za:

2.5%
2.9%
3.3%
4.2%
4.3%
4.5%
5.9%
8.1%
9.3%

Bodite preštetli za Kanado

Prvega junija, ali pa kmalu potem bo popisovalec Dominion-skega statističnega urada obiskal vaš dom ter vam zastavil pet preprostih vprašanj, ki so del (ljudskega) štetja v Kanadi v letu 1966. Popisovalci bodo obiskali vse družinske hiše, med temi tudi hiše kjer živijo ljudje, ki še niso kanadski državljani. Vi vsi ste del rastoče Kanade.

Vaši odgovori na ta vprašanja bodo skupaj z odgovori od milijonov kanadčanov dali temeljne točke kanadske rasti in njenega razvoja kot narod. Resnični podatki o kanadskem ljubstvu so potrebni za načrtno pripravo za bodoče šole, ceste, bolnišnice in druge javne uslužnosti, kakor tudi za preprodajo in raziskovanje.

SAMO 5 PREPROSTIH VPRAŠANJ:

- 1.) Ime osebe?
- 2.) Odnos do hišnega glavarja?
- 3.) Moški ali ženska?
- 4.) Starost ob zadnjem rojstnem dnevu?
- 5.) Samski, poročen, vdovec, ločen?

Podatke, ki jih date popisovalcem so popolnoma tajne. To je zagotovljeno z Zveznim zakonom—Zakon o statistikah. Če pa imate kake pomisleke o verodostojnosti popisovalca, ne pomišljajte in zahtevajte od njega tozadevno legitimacijo. Prosimo, pomagajte mu, ko se oglasi na našem domu.

Bodite preštetli za Kanado.

DOMINION BUREAU OF STATISTICS

Walter E. Duffett

Dominion Statistician

Hon. Robert H. Winters

Minister of Trade & Commerce

• Lepo godovno darilo je prejel g. Jože Pecharich in njim seveda njegova žena Ivka na 3025 S. Trip Avenue. Storklja je prinesla sina prvorojenca Jožeta. Naše čestitke Jožetu, Ivici, starim materam in očetom, tetkam in stricem.

Avstrijska katoliška akcija je objavila v listih posebno izjavo glede svobode katoličanov pri volitvah. Med drugim pravi izjava: "Nobena stranka, ki se poteguje za glasove in nobena skupina, ki podpira volitve, ni mara pravice, da bi govorila v imenu Cerkev ali avstrijskih katoličanov".

Ottawaska univerza bo imela v počitnicah zopet poseben tečaj za socialni nauk Cerkev, ki bo trajal 6 tednov. Tri tedne bo predaval znani ameriški jezuit p. Lang, profesor na Gregorijani v Rimu. Obravnaval bo shemo XIII, ki jo je sprejel Vatikanski zbor in obravnava odnos katoličanov do sveta. Ostali trije tedni bodo posvečeni praktičnim programom socialne akcije.

• Dolge počitnice za delavce. The Teamster Union v Kaliforniji je izvajala za svoje delavce, ki so že več let v službi, poseben 3 mesečni plačan lopust, do katerega bodo imeli pravico vsakih pet let. Delovna pogodba velja za kakih 50.000 delavcev. Pogoji za tak dopust je, da delavci v tem času ne smejo iskati nikake zaposlitve. Strokovna zveza računa, da bo tak dopust odprl 750 delovnih mest na leto.

• Po mnenju kardinala Koeniga je Vatikanski zbor II premagal trojno izolacijo Cerkev: izolacijo od vernikov zlasti z liturgično obnovno in vključitvijo narodne govorice v bogočastje; izolacijo med kristjani z ustanovitvijo tajništva za pospeševanje edinosti med kristjani; ter izolacijo od sveta s pastoralno konstitucijo "Cerkev in sodobni svet".

• Komisija Zedinjenih narodov za človečanske pravice se je po daljši debati zedinila na besedilo, ki povdarja pravico staršev "da vzgoje svoje otroke v religiji ali veri po lastni volji", toda uodaje, da so starši dolžni vcepiti otrokom tudi strpnost do oseb druge vere ali prepričanja.

• Hranilnice in posojilnice v Ontariju so zbrale letos že nad \$5.000. — za razvoj podobnih ustanov v Keniji.

• V Montrealu so ustanovili posebno ustanovo, ki bo preučevala vlogo laika v Cerkvi in v družbi ter bo obenem vzdrževala stike z montrealso nadškofijo. Kardinal Leger je rekel skupini 40 ustanovnih članov: "Skušamo vzpostaviti dialog med škofi, duhovniki in ljudstvom. Prosim vas, da preučujete, da izrazite mišljenje vaše skupine ter mi predložite probleme".

Slovenski hotelir iz Rima, g. Vinko Levstik sprejema drugo nagrado iz rok kardinala, ki jo je dobil ob priliki razpisane nagradnega tekmovanja za najlepše aranžirane božične scene v svojem podjetju lani za božjo.

• Svetovno znana ekonomistka Barbara Ward je v nedavnem govoru o problemu revščine vključila naslednji stavek: "Kristjani danes nimamo nobenega izgovora. Pred sodnim prestolom nam bodo kerubi sarkastično povedali, da so bili naši izdatki za pičilo naslednji stavek: "Kristjani danes nimamo nobenega izgovora kot pa naša pomoč drugim".

Naslov:
ANTONY AMBROŽIČ
Barrister, Notary Public
861 College St., Toronto, Ont.
Telephone: L.E. 1-0715

RIM **ITALIJA**
HOTEL 'BLED'
Via S. Crece in Gerusalemme 40
ROMA — (Tel. 777-102)

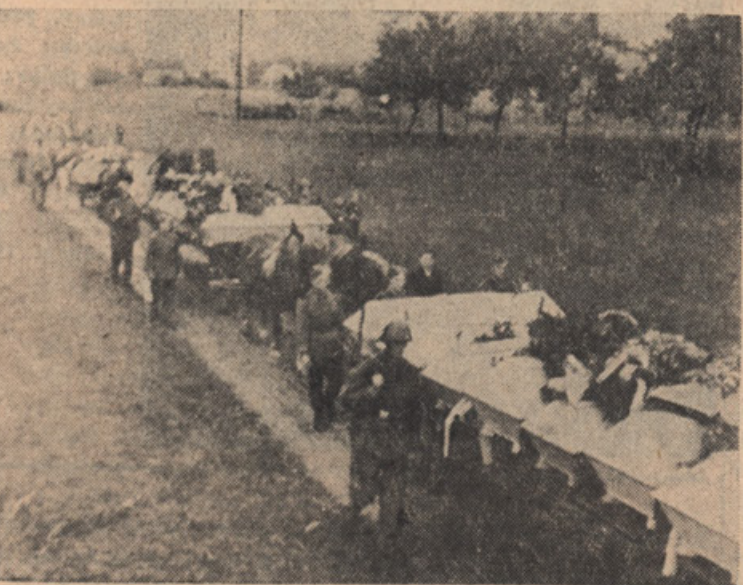
Rojaki ali potujete v Rim? Sprejem na letališču ali železnici, ogled Rima, prenočišče, domača hrana itd., Vse te skrbi bodo odveč če se boste obrnili na:
Vinko A. LEVSTIK - lastnik

OBRNITE SE Z ZAUPANJEM
V VSEH NEPREMIČNINSKIH, DRUŽINSKIH
IN PRAVNIH ZADEVAH NA:
278 Bathurst St., Room 4, Toronto, Ont. — EMpire 4-4004

CARL VIPAVEC
SLOVENSKI ODVETNIK
IN NOTAR

SLOVENSKA ZNAMENJA OB POTI...

(Njihovemu spominu...)

ALI...

si že poravnal
naročnino za
leto 1966? Kaj
pa za 1965?...

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja
prvega v mesecu.

Letna naročnina znaša: Za ZDA
in Kanado 3.-\$ za Argentino 40,
jezov, za Brazilijo 50 kruzairov, za
Anglijo 15 šilingov, za Avstrijo 30
šilingov, za Zvstralijsko 2.- avstr. L.
za Italijo in Trst 600.- lir, za Fran-
cijo 500.- frankov. Naročniki v Ar-
gentini morejo poravnati naročnino
udi v upravi Slovenske poti.

Za podpisane članke odgovarja
piseec. Ni nujno, da bi se avtorjeva
naziranja morala skladati v celoti
z mišljenjem uredništva in izdaja-
telja.

• Iz procesa proti sovjetskima
pisateljema Andreju Sinjavskemu
in Juliju Danielu, ki sta bila
obsojena na 7 oz. 5 let prisilnega
dela, ker sta objavila pod pseu-
donimi nekaj svojih del na Za-
padu, poročajo naslednje prigo-
do. Danielovo delo "Moskva go-
vori" predstavlja neke vrste fan-
tazijo: opisuje namreč, kaj se
dogaja, ko je Vrhovni Sovjet
dovolil za en dan umor. Pri ra-
zpravi je vprašal državni tožilec
Daniela: "Kakšne ideje ste hote-
li izraziti v 'Moskva govori'?"
Pisatelj je odgovoril: "Zanimala
me je analiza psihologije ljudi,
ki se znajdejo v nenavadnem po-
ložitju". Državni tožilec: "Kdo
more resno verjeti, da bi sovjets-
ka vlada proglasila, da je umor
za en dan dovoljen?" "Pisatelj:
"Če je tako jasno, da tega nihče
ne bi mogel verjeti, kako me

• *Employment Act of 1946* v ZDA
praznuje letos svojo dvajseto ob-
letnico. Ta zakon, ki je postavil
kot nalogo države skrbeti za pol-
no zaposlitev prebivalstva, pred-
stavlja prelom v gospodarski teo-
riji klasične ekonomije Adama
Smitha in njegovih naslednikov,
ki niso pripisovali državi druge
vloge v gospodarstvu kot vloge
"nočnega čuvaja", kakor se je
posmešnovalno izrazil nemški so-
cialist Lasalle. Glasnik nove gos-
podarske smeri je angleški eko-
nom Maynard Keynes, ki je pozil-
val vlade, naj zagotovijo dovolj
kupne moči med prebivalstvom,
da bo gospodarstvo moglo vedno
napredovati, četudi se morajo za-
teči k deficitnim predračunom.
Gospodarski uspehi ZDA v teh 20
letih vsekakor kažejo, da zamisel
o "naravnih zakonih gospodarstva"
ter o "nevidni roki", ki bo vo-
dila sobične interese avtomatično
do obče blaginje, niso bile naj-
bolj plodne človeške domislice.

• Na liturgičnem zborovanju
avstrijskih duhovnikov na Dunaju
o božiču 1965 so bili izraženi
med drugimi tudi naslednji pred-
logi, ki jih bo preučevala ško-
fvska liturgična komisija Avstri-
je: poraba vsakdanjega kruha za
obhajilo namesto sedanje "papi-
rate" hostije; širša poraba obha-
janja pod obema podobama;
preureditev kanona in raba na-
rodnega jezika za spremenjenje;
večja demokratizacija župnij;
nove oblike bogoslužja; uvedba
poročenih diakonov.

• V Washingtonu, D.C. je škof
Tanner posvetil v duhovnika biv-
šega zvezdnika odra, filma in te-
levizije Humberta Almazana.

• Papež Pavel VI. je nepričako-
no obiskal delavce, ki so zaposle-
ni pri gradnji stanovanjskih hiš
v rimskem predmestju Pietralta
(9. februarja). V govoru je ome-
nil, da imajo delavci poleg dru-
gih pravic tudi pravico do vere.
Obljubil je, da bo poslal duhov-
nike, ki jim bodo na razpolago
ter naznanil da bo deset bolnih
delavcev iz njihove skupine poto-
valo na njegove stroške na ro-
manje v Lourdes v Francijo. Za
spomin so dobili spominsko sve-
tinjo, ki služi obenem kot držalo
za ključce.

• Camilo Torres, duhovnik in
profesor sociologije v Bogoti, Co-
lombia, je postal tako nestrpen s
počasnostjo družbene evolucije,
da je najprej zaprosil, da sme
postati zopet laik, da bi lažje de-
lal za družbeno reformo. Ko so
ugodili njegovi prošnji, se je
umaknil iz javnosti. Čez nekaj
mesecev je sporočil, da se je
pridružil "armadi narodnega os-
vobojenja", čes da je revolucija
edina možna pot v Colombiji do
socialne pravičnosti. Po zadnjih
poročilih je bil ubit v spopadu z
redno vojsko.

• Socialni teden v Chileju je
razpravljal o zasebni lastnini. Va-
tikansko pismo kardinalu Raulu
Silvi Henriquezu, ki ga je podpi-
sal papežev državni tajnik kar-
dinal Amleto Cicognani, je nagla-
silo, da je Cerkev vedno obsoja-
la neomejeni kapitalizem in
učenje tistih, ki zatrjujejo, da je
gospodarstvo izključno vprašanje
osebne koristi. Cerkev sicer brani
načelo zasebne lastnine, toda
njena juridična ureditev mora
biti taka, da pospešuje razdelitev
narodnih dohodkov in omogoča
vsakomur primerno soudeležbo
na narodnem bogastvu.

• Nacionalna trenja med fran-
cosko in flamsko govorečimi
Belgijci ogrožajo obstoj slovite
pniverze včouvainu. Nekdo je
omenil, da bi bilo primerno ime-
novati zaradi izrednega pliva
louvainske univerze na vatikan-
skem zboru ta zbor Prvi louvai-
nski zbor, toda istočasno je pri-
stavil, da sedanje razmere ne
kažejo, da bi bil še kdaj v bo-
dočnosti možen drugi louvainški
cerkveni zbor. Kardinal Sue-
nens, na katerega pritiskajo,
naj univerzo razdeli, odlašajo svo-
jo odločitev, dokler ne bo imel
na razpolago poročila posebne
komisije profesorjev, ki študira
sedanje težave in bo verjetno
zaposlena s študijem vsaj do po-
letja.

morete potem obtožiti obreko-
vanja?" Kljub temu sta bila oba
obsojena in zoper obsodbo ni
priziva. Drugi pisatelj, Valerij
Tarsis, ki je bil ob času obsodbe
v Londonu, je javno izjavil, da
je bila obhodba nečloveška. Za
to opombo je izgubil sovjetsko
državljanstvo.

VAŽNO SPOROČILO!

Dragi čitatelj!

Danes Vam pošiljamo naš list "Slovenska Država" na ogled. Če
vam ugaja, izrežite spodnjo naročilnico in jo še danes odpošljite!
"S.D." je edini slovenski list v Kanadi, ki dosledno zagovarja slovenske
težje, doma in v tujni! Zato je vreden Vase podpore! Hvala
že v naprej!

Uprava "S.D."

IZREŽITE IN ODPOŠLJITE!

"Slovenska Država"

646. Euclid Ave., Toronto,
Ontario, Canada

Popisani, (-a) (Tiskajte)
naročam list "Slovenska Država", ter prlagam \$3:— za
naročnino.

List mi pošiljajte na naslov:

Prilagam \$..... za tiskovni sklad.

Podpis:

